

Uqal̄hich Aglaan̄j Mark-ŋum

John Paptaaqtitchiri Quliaqtuaqaǵniqsuq

¹ Uvvauna tusaayugaallautauruq Jesus Christ-kun, iǵñin̄agun Agaayyutim. ² Agaayyutim uqautaa aglausimaruq sivuniksriqirikun Isaiah-kun, itna,

“Atan̄jii, tuyuǵigisigiga uqqiraqtiga sivupni itqanaiyautitqulugu tumiksran sivunnapni.”

³ “Iñuk tuq̄liraqtuq iñuilaamiñ:

Itqanaiyautisiuŋ apqutiksraŋa Atan̄gum, nalǵuǵlugu tumiksraŋa!”

Isaiah 40:3

⁴ Atuumasimaruq taatnatun, John Paptaaqtitchiri quliaqtuaqami iñuŋnun iñuilaami itnaqhuni, “Paptaaqtillusi mumiqqaǵusi killuqsautipsitñiñ Agaayyutimli natqigutigisigai killuqsautisi.”

⁵ Iñugiaktuat iñuich aggiumauraaǵniqsut ilaanun nakikŋapayaaq Judea-miñ suli Jerusalem-miñ. Quliagimatigik killuqsautitij John-ŋum paptaaǵniǵai kuuŋmi taggisiqaqtuami Jordan-mik.

⁶ John atnuǵaaqaǵniqsuq pikukturuum amianik, qisiŋmik tapsiqaqhunilu, niqiqaqhunilu pigligianik suli igutchaich siigñaqtaallianitñik nanipayaaq paqitnami.

⁷ Quliaqtuaqtuq, “An̄unimma tikiuumagisiruq kamanatluktuaq uvaŋniñ, aasiñ siŋiilguyumiñaitchuŋaunniñ aluǵutiŋmik.

⁸ Aa, iłumutun paptaaǵaluǵipsi imikun, aglaan ilaan paptaaǵisigaasi Ipqitchuakun Irrutchikun,” itnaqhuni.

Jesus Paptaakkaupman An̄iqusaaqsiuplunił

⁹ Taipkunani uvluni Jesus aggigñiqsuq Nazareth-miñ Galilee-miittuami. John-ñum paptaagnigaa Jordan-mi. ¹⁰ Jesus-ñum qakipqauraqami imigmiñ tautuñigaa qilak añaqman. Agaayyutim Irrusia atqaqhuni miññiqsuq ilaanun tinmiağruuratun. ¹¹ Nipi tusağnağniqsuq pakmakña, “Ilvich piqpagiplutin Igñigigikpiñ, qyalimaagikma.”

¹² Tarakñatarra Ipqitchuam Irrutchim aullaqtin-nigaa iñuilaamun. ¹³ Taavani iñuilaami inniqsuq malgukipiaq uvluni, aasiñ tuungaum uuktual-lañigaa. Nayuutiniqsuq iñuilaam niğrutaiñi, aasiñ isağulgich savautityağniğaat.

Jesus Tuqluğniqsuq Sisamanik Iqaluñniaqtinik

¹⁴ Taipkunani uvluni Herod-ñum, umi-
alguruam, John tiguplugu isiğniğaa. Jesus
utlautiniqsuq Galilee-mun quliaqtuaqhuni
tusaayugaañanik Agaayyutim. ¹⁵ Nipligñiqsuq,
“Pakma añaayuqautaa Agaayyutim qallipluni
atuumaagsiruq. Isummitqigitchi ukpigilugulu
tusaayugaağiksuaq.”

¹⁶ Uvvaasiñ Jesus pisuktualgitluni siñaagun
narvañan Galilee-m, tautuñigik aniqatigiik,
Simon-lu Andrew-lu, kuvriğñağniqsuak narvami,
iqaluñniaqtauplutik. ¹⁷ Jesus-ñum nipliutigik,
“Maliksikña. Uvakñaniñaglaan piññañniağisirutik
iñuñnik aqaluñniaqtitun.” ¹⁸ Tarvauvaa
uniññiginik kuvrağikkatik maliaqsipluguasiñ.

¹⁹ Tarakñatarra Jesus pisuktuallaallakhuni
tautukkik aniqatigiik, James-lu John-lu,
iğñak Zebedee-m, kuvriuğniqsuak umiağmikni.
²⁰ Jesus-ñum tautupqauraqamigik tuqluğniğik.
Unisiğaaktarra aapagikkaqtik Zebedee

akiññakniaqtuanun savaktaiñun umiami,
maliaqsipluquasiiñ Jesus.

Iñuk Irrusiqłulik

²¹ Tikitñamin Capernaum-mun minguiqsiagvium
uvluani Jesus katrağviatnuktigniqsuq
iļisautriaqsipluniasiiñ. ²² Katimaruat aari-
gaagusuñniqsut iļisauttutaiñik atakkii iļisautripluni
aņalatchiļiqaqtuatun, atlakaupluni ukunakņa
aglaliqiriniñ. ²³ Jew-ņuruat katrağviatni
piqagñiqsuq irrusiqłulinmik nipliaruamik,
²⁴ “Iļaksianatigut. Jesus Nazareth-miu,
suniaqpisigut? Uvuņaqpich piyaqquğukhuta?
Naluņitchiga kisuutilaan, ipqitchuanurutin
Agaayyutim tuyugikkaņa.” ²⁵ Jesus-ņum tarra
tiliñigaa irrusiqłuk itnaqluğu, “Qiñuisaagiñ!
Aniļutinaasii aņutmiñ!” ²⁶ Irrusiqłuum iñukniaq
nagliksaaqtituullaņniğaa qiiqsruqmatununniñ
iğialapkaqpauraqluğu uniksaqamiuņ. ²⁷ Iluqatiņ
tautuktuat taavrumiņa quvigutchakpagitłutiņ
apiqsruqtuutiaqsiñiqsut avatmun, “Qanusiu-
niqpa una? Qanusiuñiqpa nutaaq iļisauttun? Una
aņun aņalatchiļiqaqħuni tilitlanigai irrusiqłuich,
aasii iliņisa tupigitlanigaa.” ²⁸ Qilamik
tavra siaminniqsuq taamna atuumaruaq
nunaqqipayaanun Galilee-mi.

Jesus Mamititchiñiqsuq Iñugiaktuanik Iñuņnik

²⁹ Anikamin Jew-ņuruat katrağviatniñ
tupqatnuñniqsut Simon-kutlu Andrew-tkutlu,
piqatigiplugik James-lu John-lu. ³⁰ Simon-ņum
aakaruaņa nalaniqsuq uunaqlukħuni. Jesus
tikipqauraqman uqautiniğaat atniğñağnipluğu.
³¹ Utlakħuğu ağnaq tiguniğaa argaigun

makititlugu, aasiiñ uunaqłungiqsiqhuni. Tavra niqłiugutiaqsiñigai. ³² Minguiqsiagvium uvlua nunjitman, unnuksraakun siqiñiq nipianikhuni, iñuich tikiutriñiqsut ilaanun tamatkuniña atniğñautiliñnik atlakaagiiñik suli irrusiqłuliñnik. ³³ Iluqatiñ nunaqqim iñui katiniqsut taavruma tupqum sivuğaanan. ³⁴ Jesus mamititchiñiqsuq iñugiaktuanik atniğñautiqaqtuanik atlakaagiiñik suli anipkaipluni iñugiaktuanik irrusiqłuliñnik. Ilaan irrusiqłuich nipliқunjiññigai atakkii ilisimaniğaat kisuutilaña.

Jesus Quliaqtuağniqsuq Galilee-mi

³⁵ Uvlaatchaurami qaugaluaqnagu Jesus aullağniqsuq nunaqqimiñ iñuiłaamun. Tavrani agaayuniqsuq. ³⁶ Simon-ñum piqasiqhuni piqatmiñik pakaaqsiñigaa. ³⁷ Paqitnamitruñaasiiñ nipliutiplugu, “Iluqatiñ iñuich qiñigukkaatin.” ³⁸ Aglaan Jesus-ñum kiuniğai, “Aullaqtuk-sraurugut atlamun nunaqqimun. Uvanali quliaqtuağumaña taamani atakkii piqutigiplugu aggiqsuanuruna.” ³⁹ Tarra ilaa quliaqtuaqtuq katrağvinitñi iluqaani Galilee-mi, anipkaiplunilu irrusiqłuliñnik.

Jesus Mamititchiñiqsuq Auyugaqtualinmik

⁴⁰ Tarrasuli una auyugaqtualik tikiumaniqsuq Jesus-mun sitquqhuniasii iniqsruqlugu ikayuqupluni, “Ilvich pisuksiñağuvich mamititñiñaugikma.” ⁴¹ Jesus ilunñutchañniqsuq, isakługich argagikkani aksikługuasiñ. Nipliutiniğaa, “Pisugaağluna, mamititqugikpiñ.” ⁴² Jesus nipliğluqqaqtuq taavrumiña, taamna tavrakñatchiaq iħuaqsiruq auyugaqtuağmiñiñ. ⁴³ Tarra Jesus-ñum

taamna anjun aullaqtitkaluaqnagu iñiqtiḡniḡaa,
 44 “Uqautiniaqnagu kiñaunniñ aglaan
 agaayuliqsimugutin, qiñiqtitchumigiñ iħuaqsiħhiñ
 ilaanun. Aatchuutiyumautin tunillautinik
 Agaayyutmun tuvraḡlugu Moses-ḡum
 tillisigikkaḡa mamititkaatinkii. Taatnaḡuvich
 iñupayaam iħitchuḡiniḡaa mamitilaan.” 45 Aglaan
 taamna anjun aullaqami uqallaaqsiñiqsuq
 atqunallapiaq siamitlugu mamitikkauħi.
 Taatnaqhuni Jesus isitqilḡuiññiqsuq nunaaqqiñun,
 aglaan aullaḡniqsuq iñuiħaamun, iñuichaasiñ
 utlaaḡaaqsiplugu nakitḡapayaaq.

2

Jesus Mamitichiñiqsuq Anḡutmik Aulat- laitchuamik

1 Kinuagun ikituurat uvlut Jesus utitqinñiqsuq
 Capernaum-mun. Iñupayaat uqaaqsiñiqsut
 aiñiplugu. 2 Iñugiaktuat kativagitlutiḡ tavrūḡa
 iniksraigutiniqsut tupqum iħuani naagaunniñ
 paam siħataani. Jesus-ḡum quliaqtuagutinigai
 Agaayyutim uqalħanik. 3 Tarra sisamat
 iñuich tavrūḡautriñiqsut aulatlaħaamik iñuḡmik.
 4 Qalligaluaghutiḡ tikiḡuiññiḡaat Jesus
 iñugiakpagitlutiḡ iñuich. Tavra anḡmaḡlugu
 tupqum qilaḡa atqagtinniḡaat taamna aulatlaħaq
 qaatchiaqtuummaan. 5 Jesus-ḡum iħitchuḡiqamiuḡ
 ukpiqsrisiqaqtilaanat, nipliutiniḡaa aulatlaħaq,
 “Nukatpiaq, killuqsautipnik natqigutigikpiñ.”
 6 Iħaḡich aḡlaliqirit aquppiruat tamaani
 isummatiqagñiqsut itna, 7 “Suvaata una uqaqpa
 Agaayyutitun? Taamna uqagñiqħuktauruq.

Agaayyun kisimi natqigutritlaruq killuqsautinik!”
⁸ Jesus-ñum irrutchiǵmigun kanjiaǵiliqamigich uqapılıhat, nipliutliǵnigai, “Suvaata uqapılıkpsi isummatipsigun? ⁹ Qanuq una nipliutitquvisiun aulatlaılaq, ‘Killuqsautipnik natqigutigikpiñ’ naagaqaa nipliutlihanik, ‘Makillutin, uqummatitin tigulugich pisugiñ?’ Nalliak qaǵanatlukpa? ¹⁰ Aglaan ilitchuǵitqugipsi Iǵñınan Anutim analatchiǵıǵalhanik maani nunami natqigutritlapluni killuqsautinik.” Tavrani nipliutigaa aulatlaılaq, ¹¹ “Tiligikpiñ, ‘Makillutin, tigulugu qaatchian aggiñ!’” ¹² Tavrakñatchiaq taamna anun makitiqtuq. Tiguplugu qaatchiani aullaǵniqsuq nakuqsipqauraqami. Qiñiqtuapayaat taavrumıña quviǵutchanıqsut. Kamasru-aqsiñıǵaat Agaayyun, “Tautunǵanıchugut taatnatchimik,” itnaqhutin.

Jesus Piksraǵniqsuq Levi-mik

¹³ Jesus taivrumunǵalǵıñniqsuq siñaanun narvanan Galilee-m aasii katirviginiǵaat iñugaaǵruich. Ilaan ilisautiaqsiñıǵai. ¹⁴ Tamaani apqusaaqami tautunıǵaa Levi, iǵñıǵikkaña Alphaeus-ñum aquppiruaq savaaǵmiñi manniqipluni. Tavra Jesus-ñum nipliutipmani itna, “Malınña,” taavruma makitluni maliutliǵniǵaa.

¹⁵ Aasiñ taavruma aquagun Jesus niǵiñıqsuq tupqani Levi-ñum. Iñugiaktuat tax-siliqiritlu atlat killulıqiritlu aquppiqatiginiǵaich Jesus-ñumlu malıǵuaqtaiñlı. Tamatkua iluqatin maliaqsipmiñıǵaat. ¹⁶ Aglaliqirit suli Pharisee-ñuruat tautunıǵaat niǵiqatıqalugu tax-siliqirinik suli killulıqirinik. Taapkua nipliutigaiç

maliguaqtai, “Suvaata ilaa nigiqatauva suli imiqatauva tax-siliqirini suli killuliqirini?”
 17 Jesus-ḡum tusaakamigich nipliutigai, “Iḡuaqtuat taapkua atniḡñaitchuat inuqsranitchut taaktinik aglaan ilinich atniḡñaqtuat. Uvaḡa agginitchuḡa aiyugaagiglugich nalaunnaruat aglaan killuliqirit.”

Apiqsruun Uisauraatikun

18 Maliguaqtai John-ḡum Paptaagirim suli Pharisee-ḡuruat uisauraaguniqsuat piqusigiplugu. Iḡanich iḡuich utlakamitruḡ apiqsruḡniḡaat, “Suvaata maliguaqtai John-ḡum suli Pharisee-ḡuruat uisauraaqmata, ilvilli maliguaqtitin taatnatlaiḡñiqpat?” 19 Jesus-ḡum kiuniḡai atrikusautmik, “Iḡagiich uumani iḡaqatnigiatuami uisauraagḡniqpat iḡaqatnigiatuam nayuutininanisuli? Taatnaḡumiḡaitchut iḡaqatnigiatuam nayuutilhani. 20 Aglaan uvluḡ tikitkisiruḡ iḡaqatnigiatuam aullagviksraḡa ilinitchiḡñ. Tavra uisauraagviksraqpaaluk.”
 21 Jesus-ḡum ilisautipsaagḡniḡai atrikusrautmik, “Iḡuum utuqqaq atnuḡaaq iḡaḡumiḡaitchaa nutaamik ukiḡhaamik atakkii iḡaanuyumi nutaam utuqqaq alikpalaagisigaa, aasiḡñ allaḡ aglitlḡkhuni. 22 Naagasuli, iḡuum utuqqaq puuḡ immiḡumiḡaitchaa nutaamik asiam misuḡuanik atakkii nutaam misuqqum alikkisigaa asiam misuḡuan puuḡa, suli asiam misuḡua maqigisiruḡ taavrumakḡa puumiḡ. Aglaan nutaaq asiam misuḡua immiutraksrauruḡ nutaamun puumun.”

Qanuutautilaḡa Minguiqsiaḡvium

23 Uvluani minguiqsiagvium Jesus pisunniqsuq nautchiivikun. Tarra maliguaqtai tamaun-naaqaminj pukunniqsut mukkaaksranik, nigiaqsiplugitaasiin. 24 Tavra ilanisa Pharisee-nuruat nipliutilgiññaat, “Atanji, suvaata ilinjich savakpat minguiqsiagvium uvluani maligutaksrakuagnañitkaluaqtuat tamarrumani uvlumi?” 25 Ilaan kiunigai, “Agliqimasuknağiksi David-numlu piqatainlu inuqsriulhat niqiksragmiknik? 26 David isigniguguuq tupqanun Agaayyutim nigipluniasii qaqqumik tunillaqtuutmik Agaayyutmun. Taatna atuumasruuniqsuaq Abiathar-nun qaukliulhatni agaayuliqsit. Maligutaksraptigun kimun-unniin niqiksrautitqunjiññaat avataatigun agaayuliqsit. Aglaan David-nun niginiğaa qaqqiaq, aasiin aatchuğniğaa maliktigikkani.” 27 Taatnagaluqamigich Jesus-nun nipliutipsaagniğai, “Minguiqsiagvium uvluani iniqtauruq inunmun aglaan inuk iniqtaunitchuq minguiqsiagvium uvluanun. 28 Taatnamik Iğniña Inuum atanguruq unniin minguiqsiagvium uvluani.”

3

Añun Argalik Pannaqluktanik

1 Jesus isitqinñiqsuq Jew-nuruat katragvianun. Aasiili tarani itmiñiqsuq añun argalik pannaqluktanik. 2 Jew-nuplutinj sivulliuqtuat qaunaksruaqsilgiññaat mavruigisikmanaan minguiqsiagvium uvluani, tavraami agvisiksraqsiuqlugu. 3 Jesus-nun tarra nipliutinigaa añun argalik pannaqluktanik, “Makillutin

uvunagiñ.” ⁴ Tavraniasiñ apiqsruqługich taapkua, “Nalliak maligutaksrakuagnaqpa Minguiqsiagvium uvluani —savaaqahiq nakuuruamik naagaqaa pigiitchuamik, anniqsuiñiq iñuuligmik naagaqaa tuqqutchiñiq?” Aglaan ilinich nipaisaagniqsut. ⁵ Uumitchaksaalthum tikiumaligaluagnigaa tarani aglaantuq ihurrutiginiñaa pitchigiñhatigun suli suksraqañhatigun, uummatiqaqhutinj siqquqtuamik. Tarra nipliutiniñaa anun taamna, “Isivitkich argaktin.” Taavruma tarra isivinniñai, aasiitai argai ihuaqsiñiqsut iglumiktitun iliplutin. ⁶ Tarra taapkua Pharisee-ñuruat aullaqtigniñiqsut, tarvauvaa sivunniuatigityaqługich Herodkuayaat qanuq tuquiksrañagun Jesus-ñum.

Iñugayaat Narvam Siñaani

⁷ Jesus aullaqasriqhuni maliguaqtimiñik Galilee-m narvananunñiqsuq. Iñugaagruich malilgiññigaa Galilee-miñlu Judea-miñlu, ⁸ Jerusalem-miñlu, Idumaea-miñlu, unataaniñlu Jordan-ñum, avataañniñlu Tyre-mlu Sidon-ñumlu. Taapkua tusaaniñaa kamañaqtuanik savaaqalha utlakługuasiñ. ⁹ Tarra Jesus-ñum uqautiniñai maliguaqtini umiaq ikkiviksrani tigułhiñaaguquplugu qanimiñun atakkii iñugaagruich ukua iñugiaksivagitłutin tatruliñaa. ¹⁰ Mamititchianikman iñugiaktuanik, atlat atniñnautilgich tatviksraiññigaa aksigukługu Jesus. ¹¹ Tamarrasuli irrusiqłulgich tautukamitruñ putqatağvigiplugu niplianiñsutli itna, “Ilvich Iğñiña Agaayyutim.” ¹² Aglaan iñiqtiqtağniñai tamatkua ilinjitñun ilitchugipkautigitqunitłuni.

Jesus Piksrağniqsuq Qulit Malğuiñik

13 Jesus kilvaqtaagniqsuq tunaanun kiniktaam nunam. Tarani qinñuağniğai tamatkua pigisukkani. Tarra utlanğniğaat. 14 Nalunaiqsagai qulit malğuk maliguaqtiksrat, uqqiraqtaunik taiyuqlugich piqatigisuklugich, tuyuğisuklugich quliaqtuagıaquplugich. 15 Sanñiksriññigai mamititchitlasıplugich atniğñaqtuanik suli anitchitlasıplugich irrusıqlunınik. 16 Uvva ukua qulit malğuich Jesus-ñum nalunaiqsagıkkani: Simon-lu atchikkaña Peter-mik, 17 James-lu John-lu igñak Zebedee-m Jesus-ñum atchikkak Boanerges-mik, mumiutiqaqhuni “Iğñigıkkak katlulam” [uumitchiyalallakhutıgguuq]. 18 Suli Andrew-lu, Philip-lu, Bartholomew-lu, Matthew-lu, Thomas-lu, James-lu igñiña Alphaeus-ñum, Thaddaeus-lu, atla suli Simon Zealot-ñuruuq, 19 suli Judas Iscariot, taamna aatchuutıgıtıniktuuq ilaanik.

Jesus-lu Beelzebul-lu

20 Akuniisunaqani Jesus isıgñiqsuq tupıgmun. Inñugaagruich malilgiññigıaat. Kiisaimmatai taatnaqhutin Jesus-lu maliguaqtinılu niğilguilıgıniqputunniñ. 21 Tavra ilaiñ tusaakamıtrun taatnaqtuuq aullağniqsut aggisıyağuklugu Jesus, atakkii inñuich uqautıgıgaat iluangıgñıplugu. 22 İlanıch aglaliqirit tikiññigıaat Jerusalem-miñ itnaqhutin, “Jesus Beelzebul-mik anjalatiqaqtuq, aasıñ anitchırağaqtuq irrusıqlunınik atuqlugu sanñia anjalataata irrusıqluich.” 23 Jesus-ñumtarra qallılıaaqunıgıai inñuich inñiñun uqautiuraagaqsıplugichaasıñ atrikusautıgıgun itna, “Qanuğuni tuunğaq

anittaigisiva tuungagmik? ²⁴ Uvva nunaaqqim anjalatai akilliliqsuutikpata avatmun, taamna nunaaqqiq suksraungigñiaqtuq. ²⁵ Uvvasuli iñuich tupigmi atingiqpata akitnaqtuutilutin suksraungigñiaqmiut. ²⁶ Uvva taatna qaukhat tuungaich irrusiqłunı piyuutiguminı avatmun, ilaan sanña isukhññiaqtuq. ²⁷ Uvvasuli atla atrikusaun: Kiñanniiñ iñuk isigumiñaitchuq sanñiruum iñuum tupqanun ivayaqtuaqsiluniasiiñ sulliñauraniñik aglaan sivulliulugu pitukkayağaa sanñiruaq iñuk, tavraknaasiiñ ivayaqtuaqsiluni sulliñauraniñik.

²⁸ “Uvvauna uqautigipsi, Agaayyun natqigutriyumaqtuq pisugaaqhuni iñuich kil-luqsautipayaanitñik suli uqagñiqłuktalipayaanitñik Agaayyutmik. ²⁹ Aglaan Agaayyutim natqigutiyumiñaitchaa taimuna iñuk uqagñiqłuuutriuaq Ipqitchuamik Irrutchimik; taamna iñuk patchisaugisiruq isuitchuaguni.”

³⁰ Jesus taatnagñiqsuq atakkii taapkua upyaktuługu itna, “Taamna anjalatiqaqtuq irrusiqłunımik.”

Jesus-ñum Aakanalu Aniaqatiunılu

³¹ Uvvali Jesus-ñum aakanı suli aniaqatiunı tikiññiqsut. Qichaqhutinı qakma kiligiaqtinniğaat.

³² İlanata aquppiruat avataani nipliutigaa Jesus, “Atañii, aakanlu aniaqatiutinlu kigga utaqqiñğaaatin.” ³³ Jesus-ñum

kiunıgai, “Kiña uvaña aakapiagıviyu unniñ aniaqatiupiagıviyu?” ³⁴ Saatlugich aquppiruat avatmiñi nipliutipsağniğai, “Atañii, uvaña aakapiaga suli aniaqatiupiatka! ³⁵ Kisupayaaq

savaaqaqtuaq pisulhanik Agaayyutim, taamna iñuk aniaqatiugigiga suli aakagiplugu.”

4

Atrikusaun Nautchiaksriqirikun

¹ Tarrasuli Jesus-ñum ilisautiaqsilgiññigai narvam siñaani imma. Iñuich katilgiññiqsut iñugiaksiplutin. Taatnaqmataasiiñ ikiniqsuq umiamun, mikiruoramik ayaktaallaklugu, aquvinniqsuq. Iñugaagruiç qichaqtuiñaqtut narvam siñaani. ² Ilaan ilisautiniçai iñugiaktuatigun atrikusautitigun. Aasii ilisaututmiñi uqaaqtuutiuraaqługich. ³ “Naalağniłlagitchi! Iñugguuq nautchiityağniqsuq. ⁴ Nautchirapkaqlugu nautchiaksrat ilañich katagağniqsut apqutmun, aasiitai tinmiurat tikitłutin niğiniçaiç. ⁵ Ilañich kataniqsut uyagaauruamun nunamun nunaqapijanitçuamun. Nauniqsut qilamik atakkii nunakitłuni. ⁶ Aasiin siqinğum mayuaqami pasikługich atakkii kanqapijanitłutin pannaqlunigai. ⁷ Suli ilañich kataniqsut akunğatnun kakitłagnat, aasiin kakitłagnat naukamin nagguviksraigñiçaiç asirrinjitłutinaasiiñ. ⁸ Ilañitsuli katakhutin nunagiksaamun asirriaqagñiqsut. Iñugiaksiplutin nauriñiqsut mukkaaksranik atautchimiñ iñuiñnaq qulinuttaaqhutin suli ilañich pinasukipianuttaaqhutin suli ilañich tallimakipianuttaaqhutin.” ⁹ Ilaan nipliutigai, “Taamna iñuk siutiqaqtuaq naalağniłi.”

Sivunijat Atrikusautit

¹⁰ Kisiñjuqamin, maliguaqtaiñ iñuillu tusaaruat ilaanik apiqsruğniçaat taavrumuuna

atrikusautikun. ¹¹ Jesus-ñum nipliutigai, “Agaayyutim sagvigaa nalunaqtuanjanik anjaayuqataan ilipsitñũhiñaq, aglaali tamatkunuja ukpiqsriñitchuanun uqağaqtuja atrikusautitigũhiñaq. Taamna aglausimaruq uqağni immiumaruq Agaayyutim itnaut-tutigikkaña,

¹² ‘Qinĩgaluaqhutin irimiknik ilisaqsritłaitchut, unniñ tusaagaluahutin siutimiknik kanjqsillaichut.

Kanjqsiniğumij mumikpiaqtut Agaayyutmun, ilaani natqigutigai killuqsautinjitñik.’ ” *Isaiah 6:9-10*

Jesus Kanjqsipkaiñiqsuq Atrikusautmik Nautchi-irikon

¹³ Jesus-ñum apiqsruğniğai, “Naluniqpsiun taamna atrikusaun? Qanuğmi kanjqsiniñaqpisigich atlat atrikusautit? ¹⁴ Nautchiiri nautchiuruq tusaayugaallautamik. ¹⁵ İlaatni uqağiq nautchiaksraton katagaqhuni apqutmun; tamatkua iñuich tusaaplugu uqağiq, aglaan tuunğaum tikitlugu qilamik aattağniğai uqağhich nautchirriutauruat uummatinjitñi. ¹⁶ Suli atlat iñuich atriplugich nautchiaksrat kataktuat uyağauraalinmun; tusaaplugulu uqağiq qilamik quviasukhutin akuqtuqlugulu, ¹⁷ aglaan uqağiq kanjijitman akuniutłaitchuq. Kinuagun ihuilliukiglu piyuaqsiukiglu ilipmaknik pigiplugu uqağiq qapiqtigagniqsut. ¹⁸ Suli atlat iñuich atriplugich nautchiaksrat kataktuat akunğatnun kakitłagnat. Taapkua tusaaruat uqağimik ¹⁹ aglaan isumaaluutit iñuuniałikun,

kinnitñiñniaġutitlu umialgutmik suli kimmuġit supayaanik suqutigingiġaġigaat Agaayyutim uqałha. Taimmaasiñ nauritłaitchut asianik. ²⁰ Suli atlat iñuich atripluġich kataktuat nunagiksaumun: tusaakamitruñ uqałiq akuqtuqługu suli asirriaqahutiñ, ilañich iñuiññaq qulitun, ilañich piñasukipiatun, ilañitsuli tallimakipiatun.”

Naniq Ataani Utkusium

²¹ Jesus nipliutigikkani ilaniġai, “Atañii, iñuich iliraġingitchaa naniq ataanun utkusium unniñ ataatnun siñigviich. Aglaan iñuich naniq iliraġigaa naniqagvinmun. ²² Agaayyutim iriqsimakkañi pakma sagviġisigai ilaatnigu. Iñuich kañiqsimañitchaluagumisigik pakma kañiqsigisigaich taimanigu. ²³ Kiña iñuk siutiqaġumi tusaatlaruañnik, ki ilaa tusaali.” ²⁴ Ilaan nipliutimmiñiġai, “Ki, naalaġnimmaagiksi ata! Qanutun naalaġnisilaaqsi taimma itpan, taatnatun kañiqsiaqtilaaqsi itkisiruq, suli kañiqsisaiññaġniagtusi. ²⁵ Ilaa piqaqtuaq akuqtullaagisiruq aglaan taavruma piqañitchuam anniagisigaa pigikkani.”

Atrikusaun Nautchiaksrakun Nauraqtuakun

²⁶ Jesus niqliqsuq, “Atriquqtuq añaayuqautaa Agaayyutim iñuñmik nautchiiruamik nautchiaksranik nunamun. ²⁷ Unnuagaġipman siñikhuni suli uvlugaġipman makitluni savaaqaqtuq. Qaunaksrailaat nautchiaksrat nauraqtut, suli qanupiaq nalugaa naułhat. ²⁸ Aglaan nunam naupkaqługu asirriraqtuq, sivulliuplugu nautchiaksraq nuillaqaqtuq qiñiġnaqsiuraqhuni aasiitai nauqqaqhuni puñja piñjuqmata mukkaaksram, tavrakña

iluqani niqiksraq nauvaalukhuni. ²⁹ Aglaan asiat nautchiirim kipputmik kipiaqsiragigai, katitchivik tikiumaplunikii.”

Atrikusaun Mikiniqsrakun Nautchiaksrakun

³⁰ Jesus niqliqsuq, “Sumun atritlavisigu Agaayyutim añaayuqautaa iñuñnik? Uqautiniagipsi atrisilaanjanik. ³¹ Atriqaqtuq nautchiaksrauramik atiqaqtuamak mustard-mik. Mikiniqtagaluaqtuq nautchiaksrapayaaniñ nunami. Aglaan nautchirriutaukami nunami ³² naugaqsiraqtuq aglitlukhuni nauriapayaaniñ. Akiğuglüksipluni tiñmikuich uvlutiqağvigiragñigaat tagğanatni akutuqpalgich.”

³³ Suli iñugiaktuatigun atrikusautitigun Jesus-ñum uqaaqtuutiragñigai iñuich kaniqsilgutilaanjanitun. ³⁴ Ilaan uqautitlaitkai atrikusautailaaqhuni. Aglaan kisiñjuqamiñ maligüaqtini kaniqsipkağniuraapiağugich pirağñigai.

Jesus-ñum Quunnigüqtitkaa

³⁵ Tamarrumani uvlumi anaqaksraaqman ilaan nipliutiniğai maligüaqtini, “Akmunjaqta” ³⁶ Tavrani ilinisa uniññigaich iñugaagruich. Maligüaqtai ikiniqsut umiamiknun Jesus-ñum ikimmivianun. Atlat umiat itmiñiqsut. ³⁷ Anuqligüqman qailigüqhuni umianat immautiaqsiñigaa. ³⁸ Jesus aquani umiam siñinjiqsuq akitchillaqhuni. Ilinisa itiqsagñigaat niplialaplutin, “Ataniiq, sugiñitpiuñ piyaqquğupta?” ³⁹ Ilaa makitluni iñiqtiğniğik anuğilu qailigü, “Ki, anuğaiğli!” itnaqhuni. Anuğaiqhuni quunnigüğniqsuq taatnaqman. ⁴⁰ Nipliutiniğai, “Suvaata iqsivisi ukpiqcutaitmatun?” ⁴¹ Taapkua

iqsiliqpauragñiqsut. Apiqsruutiaqsiñiqsut
 avatmun, “Qanusiuñiqpa una iñuk anuğimunniiñ
 qailiqpauratlu kamagivatruñ?”

5

Jesus-ñum Mamititkaa Iñuk Iñugiaktuanik Irrusiqlulik

¹ Ilinich ikaağniqsut igluanun narvam
 nunañatnun Gerasene-nağmiut. ² Niupqauraqman
 umiamiñ paagñigaa irrusiqlulgum iluvğich
 akunğatniñ. ³ Uvvaguuq taamna iñuuniagñiqsuaq
 tamaani. Kia-unniñ iñuum qiliqsimalguitlugu
 kalimñiğñik; ⁴ Akulaiqlugu qiliğaluagagñigaa
 niukkunlu argaigunlu. Kiktugaalargagñigai
 qilğutini piiyaqlugich. Kia-unniñ iñuum
 nuyuiqsalguiñigaa. ⁵ Ataramik unnuamilu
 uvlumilu nayuutiragñiqsuq nipaapluni
 qipiqsralakami iluvğich akunğatnilu qimigaa
 qaañatnilu, suli iñugiaktuami killialapluni
 uyağanun. ⁶ Taiññaqiuraq qiniqamiñ Jesus
 aqpaliqsruğniqsuq ilaanun, sitquğvigiplugasiñ
 sivuğanun. ⁷ Iñuum iluaniñ irrusiqluum piyaa
 nipitugalukut, “Jesus, Iğñiña Qutchiññiqsrauram
 Agaayyutim, suniaqpiña? Agaayyutim
 atqagun inigikpiñ anasiññuqsauñitluna.”
⁸ Jesus-ñum tiligaa irrusiqluk anitquplugu
 taavrumakña iñunmiñ. ⁹ Atakkii Jesus-ñum
 apiqsruğaa, “Sumik atiqaqpich?” Ilaan
 kiunigaa, “Uvaña atiga Iñugiaktuag atakkii uvagut
 iñugiaktugut.” ¹⁰ Tarra taavruma iniqsruagñigaa,
 “Tuyuginiaqsigut tamarrumakña nunamiñ.”
¹¹ Qanimi munaqsraqpauraqagñiqsuq malğunik

kavluutiḡnik kunianik, niḡiñiaqhutiḡ qimigaaami. ¹² Irrusiqḡuich iniqsruaqsiñiḡaat, “Isiqḡittigut kunianun taapkununa.” ¹³ Jesus-ḡum aḡiḡniḡai. Irrusiqḡuk aullaḡniqsut aḡutmiñ, isiqḡutiḡaasiñ kunianun. Iluḡatiḡ kuniat paḡalikhutiḡ anayasuktuaḡuḡatiḡ ipnakun. Naparaḡniqsut narvamun aasiñ ipiplutiḡ.

¹⁴ Munaqsriuat taapkuniḡa kunianik qimakhutiḡ uḡautiyagḡiḡaich nunaaqḡiḡmiut. Tamatkua iñuich aullaḡhutiḡ tautugiagḡiḡaat tamanna atuumaruḡ. ¹⁵ Iñuich utlautikamiḡ Jesus-mun tautuḡniḡaat irrusiqḡuḡaḡuḡaluaḡtuḡaq aḡuppiruḡ atnuḡaaqhuni ḡauḡrimapluniḡ. Taatnaqhutiḡ iñuich iqsitchaḡniqsut. ¹⁶ Tamatkua qiñiqatauruat uḡautiḡiaḡsiñiḡaat iñupayaanun ḡanuḡ atuumalḡa atlaḡuḡman irrusiqḡuḡaḡuḡaluaḡtuḡaq suli ḡanuḡ piyaḡḡulḡhat kuniat. ¹⁷ Tavra iñuich iniqsruagaḡsiñiḡaat Jesus aullaḡuplugu nunamikniñ. ¹⁸ Jesus ikiaḡsipman umiamun taavruma irrusiqḡuḡaḡuḡaluaḡtuḡam iniqsruaqsiñiḡaa maligukḡugu Jesus. Maligulillaḡiḡaa Jesus. ¹⁹ Naagauvva Jesus-ḡum maliḡuḡiñiḡaa aglaan itna nipliutiḡhiñiḡaa, “Ailutiḡ ilauraaḡnun uḡautiyakkich tamarrumiḡa kamanaḡtuamik Atangum savauttutaanik ilipnun suli ilunḡuksriḡhanik ilipnun.” ²⁰ Tavra iñuk aullaḡniqsuḡ, aasiñ ḡuliaḡtuagaḡsiḡluni nanipayaaḡ Qulini Nunaaqḡiñi ḡanuḡ kamanaḡtuamik savaaḡalḡa Jesus-ḡum inmiñun. Tarra iluḡatiḡ iñuich quviḡusuḡniqsut.

Jairus-ḡum Pania suli Agḡnaḡ Aksikniḡtuḡaq Jesus-ḡum Atnuḡaananiḡ

21 Jesus utiqami igluanun narvam, iñugiaktuat iñuich katilgiññiqsut siñaani narvam. 22 Tavra aggiqmiñiqsuq aňalataa Jew-ñuruat katraǵviata, Jairus-mik atilik. Tautukamiuñ Jesus punniqsuq sivuǵaanun. 23 Iniqsrullapiǵniqsuq itnaqhuni, “Paniuraga amma tuqułhiñaǵuqtuq. Ilillañniaqugitka argaktin ilaanun mamitquplugu. Iñuuyumauǵli.” 24 Taatnaqmantarra Jesus taamuñaqatiqagiññiqsuq. Iñuich iñugiakpagitlutin malilgiññigaat taturuǵuunniiñ. 25 Aǵnaqtuuq tamaaniitmiñiqsuq atniǵñautiaqtuq auñmik qulit malǵuñni ukiuni, 26 iħuaqsipkaǵniǵaluaqtitluni iñugiaktuanun taaktinun. Akiliqsuutigiplugitunniñ sulliñaurani iħuaqsiniññiqsuq, aglaan atniǵñaliqsaiññiǵniqsuq. 27 Ilaan tusaakamiuñ Jesus utlautiniqsuq iñugiaktuat akunǵatigun. Tarra tunuaniñ aksiniñiǵaa atnuǵaǵikkaña, 28 isumapluni, “Aksikkupku Jesus-ñum atnuǵaaña iħuaqsiyumiñaqtuña.” 29 Tavrakñatchiaq aunaaqsrunaiǵniqsuq. Ikpiginiǵaa timigikkagmiñi iħuaqsilhi taavrumakña atniǵñautmiñ. 30 Jesus ilisimaliqhuni sanñi aullaqtilaanani inmiñiñ kiniaǵniqsuq taturqtuani nipliqhuni, “Kia aksiksiqpaun atnuǵaǵa?” 31 Maliguaqtaiñ nipliutigaat, “Ilisimagaluaqługu iñugiaktuanun taturqtilaan, naagasuli apiqsruqtutin kimun aksiksilaaqnik.” 32 Jesus qiniǵniǵniqsuq kimun aksiksilaagmiñik. 33 Taavruma aǵnam Jesus utlanñiǵaa iqsiliqsiqhuni attaqsraliqsiqhuni ilisimaplunikii iħuaqsisilaagmiñik. Putluni sivuǵaanun uqautiniǵaa aksiniñiplugu. 34 Jesus-ñum nipliutigaa, “Ukpiqsriħiqpich iħuaqsipkaǵaatin. Tutqiksautlasirutin, iħuaqsirutin

atnigñautigikkaqniñ.”

³⁵ Jesus uqaqtitlugu ilañich iñuich tikiññiqsut tupigikkaqaniñ taivruma aňalataan katraǵvium nipliqtuq, “Paniuran tuquaniktuq. Ilaksiatqinñiaqnagu Ilisautri.” ³⁶ Jesus-ñum suliqutigisunaqnagich nipliqsuat nipliutigaa aňalataa katraǵvium, “Iqsiñak, ukpiqsriñhiñagiñ.” ³⁷ Ilaan kiñañunniñ iñuk maliqunñiñigaa avataatigun Peter-mlu, James-lu, suli John aniqatigikkaq James-ñum. ³⁸ Tikitñamin tuqanun aňalataan katraǵvium Jesus-ñum qinñigai kiñuvǵurit tamatkualu qarit atqunallapiaq. ³⁹ Isiqhuni nipliutigai, “Suvaata itnagñiqpisi qiaplusilu? Una ililgaaq tuquñitchuq, siñiktuaqsiñaqtuq.” ⁴⁰ Tamatkua mitautigiaqsiñigaa. Uvvaasiñ anitqunigai. Kisiñquqtuq aňayuqaaglu ililgaaq suli taapkualu piñasut maliguaqtai isigñiqsut ililgaaq nalavigikkaqanun. ⁴¹ Tiguniñigaa ililgaaq argaigun nipliutipluguasii, “Talitha Coum” (mumiutiqaqtuq “Niviaqsiǵruuk, nipliutigikpiñ, makittin”). ⁴² Tavrakñatchiaq ililgaaq makinniqsuq pisuaqsipluniasiiñ. Taamna ukiuqtutillaqǵniqsuq qulit malǵunnik. Taapkua nayuutiruat quvigutthallapiaǵniqsut. ⁴³ Ilaan iñiqtiñigai kisumununniñ ilitchuǵipkaquñitlugu tamanna atuumaruq aglaan niǵipkaquniñigaa.

6

Nazareth-miut Ukpiǵiñitkaat Jesus

¹ Taavrumakñ Jesus aullaǵniqsuq iñuquqniaǵviñmiñun. Maliguaqtaiñ malinñigaa.

² Minguiqsiagvium uvluani ilaa ilisautriaqsiruaq Jew-nuruat katragviatni. Iñugiaktuat tusaakamitruñ quviğusunıqsut nipliğhutiñ,

“Nakikñakiaq ilisimmatiqagñnikpa, una iñuk? Kia marrumiña puqiutmik aatchuğniqpauñ suli sanñimik savaaqatlasipluni quviğnaqtuanik?

³ Taamna qiruñnik savaaqagñuusruguuq, amii? Igñiğigaa Mary-m. Suli aniaqatigigaat James-numlu, Joseph-numlu, Judas-numlu Simon-numlu, suli agnat aniaqatai marra iñuuniaqhutiñ akunnaptikni.” Tarraasiiñ ukpiginiññaat kamanatha.

⁴ Aglaan Jesus-nım itnağniğai, “Iñuich nanipayaaq kamagiraqniğaat sivuniksriqiri aglaan kamagitlaiññaat iñuguğviani unniñ akungatni ilagikkaiñ naagaunniñ kiñungani.”

⁵ Jesus savaaqalguiññiqsuq quviğnaqtuanik savaanik. Iligaluagñiğai argañni ikituuranun atniğñaqtuanun iluaqsiplugichaasiiñ.

⁶ Ilaan quviğusuutiginiğaa Nazareth-miut ukpiqs-risunıhat. Jesus nunaaqqiñuktağniqsuq ilisautriaqsipluniasiiñ.

Jesus-nım Aullaqtikai Qulit Malğuich Malığuaqtini

⁷ Jesus-nım sivunniuqatiginiğai qulit malğuich malığuaqtini, aasii aullaqtitkaqsiplugich malğuuuttaaqługich. Sanñiksriññiğai an-itchitlasiplugich irrusiqlunıñnik,

⁸ tiliplugich, “Iglaułapsitñi saagağniaqasi sumik aglaan ayauppiuramik kisan; qaqqumik unniñ injiularim puukatanıñnik unniñ manıñmik aullautriññaqasi.

⁹ Aluğuaqtuğusi suli atnuğaatqiutiksraılağusi.”

¹⁰ Suli ilaan nipliutiniğai, “Tukkuniğupsi

tupigmun atlamik tukkuksraqsiugumiñaitchusi aullağniaħapsitñunaglaan, ¹¹ suli iñuich paglanjitpasi naalağnisunjitpatigiglu uqalusi, unillugu nunaaqqiq ipsuktugumagiksi apyuq isigapsitñiñ. Taamna kilgutaugisirug ilinjitñun akuqtuinisilaanjanik tusaayugaagiksuamik. [Illumun uqautigipsi, qağanatluñniaqtuq iñuiñi Sodom-ñum Gomorrhannumlu atanniivium uvluani taapkunakña iñuiñiñ nunaaqqim.]” ¹² Quliaqtuagutiginigaat iñunun isummitqiquplugich mumiklugich killuqsautinjitñiñ. ¹³ Suli anittaiñiqsut iñugiaktuanik irrusiqñunik iñunniñ, uqsruqtigugillu uqsruğutnik iñugiaktuat atniğñaqtuat ihuaqsiplugichaasiñ.

John Paptaaqtitchiri Tuquniqsuq

¹⁴ Herod-tuuq, Galilee-m umialga, tusaaniqsuq Jesus-mik atakkii iñuich uqaqağniqsut ilaanik nanipayaaq. İlanich iñuich nipligñiqsut, “John Paptaaqtitchiri anitqinñiqsuq tuqułigmiñ. Taatnamik savaaqatlasiñiqsuq quviqnaqtuanik.” ¹⁵ Atlas nipligñiqsut, “Elijah-ñuvaluktuq.” Suli atlattuuq uqağniqsut, “Sivuniksriqirauvaluktuq ilanitatitun taipkua kamañaqtuat sivuniksriqiritun inilğaan.” ¹⁶ Aglaan Herod tusaakami nipligñiqsuq, “Una John-ñuniqsuq niaquikkaga, makitqikhuni tuqułigmiñ.” ¹⁷⁻¹⁸ Sivvani Herod-ñum ilaqatigiliutinikkaña aniaqatmi Philip-ñum nuliana atilik Herodias-mik, John-ñum suakatağaluagñigaa Herod, “Maligutaksrakuağnanğitchuq aniaqatvich nuliagikkaña tuvaaqasiutigupku.” Taatnaqlugu Herod-ñum tigupkağniğaa John isiqsiuvinmuktitluguasiñ ağnaqtin quyalisuklugu.

19 Aasiñ Herodias-ñum qinnautigaluagñigaa tuqqutchukkaluaqługu, aglaan taatnalguinñigaa piqutigiplugu Herod. 20 Herod-ñum attaginiñigaa John ilisimaplugu nalaunñapluni ipqitchuaq iñuk. Taatnamik tugluaqsimaagñigaa. Naalañnisuullapiagaa John tutqiilisuugaluññagmi naalaqtuapayaqaqamiuñ.

21 Kiisaimma Herodias-ñum piviksrani nalautitpa. Herod-ñum annivilirvia tikitman aiyugaaqłiqhuni qaukñitñik kavamauruat, añuyaktillu qaukñitñik suli sivulliuqtinñiglu Galilee-m. 22 Tavra pania Herodias-ñum isiqhuni sayuñiqsuq quyaliplugu Herod suli tuyuñmianñi. Umialgum nipliutiniñigaa añañuraq, “Iniqsruñiñ, sumik piqagukkapiñ aatchuñisigikiñ.” 23 Akiqsruutiniñigaa taamna añañuraq, “Qanutchipayaamik inñigupña qaitchigisigikiñ, avvañanikunniñ atañuñma.” 24 Niviaqsiaq aakamiñukhuni itñañigaa, “Sumik apiqsruñisivik?” “Apiqsruñumautin niaquanik John Paptaağirim,” aakañan itñañigaa. 25 Taamna utiñiqsuq qilamiksruaqhuni umialinñmun nipliuti-plugu, “Uvaña aatchuquruña ilipnun akkupak niaquanik John Paptaaqtitchirim puggutamun ililugu.” 26 Umialgum tusaakamiuñ aliasulillapiagñiqsuq. Aglaan akiqsruqtuutni pigiplugu suli pigiplugich tuyuñmiani itigautipchanğitchaa. 27 Tarva Herod umialik tilisiñiqsuq niaquiqsirimik niaquanik John Paptaaqtitchirim aggiutritquplugu. Taavruma isiqsivinñukhuni niaquigñigaa John. 28 Aasiñ aggiuti-plugu niaqua puggutamun iliplugu

qaiññigaa agnauramun, aasiñ agnauram qaitlugu aakamiñun. ²⁹ Tavrakña John-ñum maliguaqtaiñ tusaapqauraqamitruñ taamna, aiññaat timaa tugvağiaqluguasiñ.

Jesus Niğipkairuq 5,000 Añutinik

³⁰ Uqqiraqtit utiğniqsut Jesus-mun, uqautipluguasiñ savaagikkağmniknik suli ilisautriğmnikniglu. ³¹ Iñuich utiqtaqpaitlutiñ maliguaqtai niğgiviksraiğniğaiçunniiñ. Taat-

naqhuni Jesus-ñum nipliutiniğai, “Kiata, kisiññuğutiluta iñuilaamun, minguiqsiallagiğitchi.”

³² Tavra aullağniqsut iñuilaamun umiakun kisimiñ. ³³ Iñuich tautukamisigiñ aullaq-

mata, ilisaqligniğaiç. Aqpatkaqsiliğniqsut iluqaitñiñ nunaaqqiñiñ tikiumasukhutiñ sivuniğvigikkañatnun taapkua sivuatni.

³⁴ Jesus niukami umiamiñ tautuñniqsuq iñugiaktuanik iñuñnik. Iñunñutçañniqsuq atriliutiplugich ipnaiyaatun munaqsrailaatun.

Tavra Jesus-ñum ilisautiuraagatasrugruñniğai.

³⁵ Uvluqpaguqman maliguaqtaiñ utlañniğaat Jesus nipliutiplugu, “Manna nayukkaqput iñuitçuq, suli unnuaqsiyaa. ³⁶ Aullaqtitkich iñuich nunaaqqiuranun. Tauqsigiğlich niqiksrağmniknik.”

³⁷ Tarra Jesus-ñum kiuniğai, “Aatchuqsigik niqiksrañitñik.” Taapkua apiqsruğniğaat, “Qaqquqsitquvisigut malğuk tallimakipiak akiksrañaknik niğipkautiksrañatnik?”

³⁸ Jesus-ñum nipliutiniğai, “Qanutunmi samma qaqqianuraqaqpsi? Iñitçuğiniurallaktiğitchi.”

Iñitçuğikamitruñ Jesus uqautigaat, “Paqittugut tallimanik qaqqianuranik suli malğunñnik

iqalunnik.” ³⁹ Tiligai iñuich aquvittquplugich ivigaamun. ⁴⁰ Tavra tallimakiplanjutqataaqługich suli malğukipiaq qulitqataaqługich aquvittkaich. ⁴¹ Tiguniğai tallimat qaqqianurat suli malğuk iqalugauraak, aagluqhuni qılanmun quyyatiplugich. Aasiñ avguqługich qaqqiat suli iqalugauraak qaiññigai malıguaqtimiñun autaaquplugich tamatkununa niğisuktuanun. ⁴² Iñuich niğiniğniqsut, iluqatinjaasiñ niğisuillaapiaqhutin. ⁴³ Niğisuiñanikmata katinnigaich qulit malğuk aguupmaich ilakunik imalgich. ⁴⁴ Taapkunani niğiruani 5,000-ñuniqsut anjutit.

Jesus Pisrukman Imiğmi

⁴⁵ Niğianipqauraqmata malıguaqtai aullaqtitkai umiakun sivumiñi narvam igluanun, amuna nunaqqiuramun Bethsaida-mun. Aasii taatnaanikami aitquniğai taapkua iñugayaat. ⁴⁶ Suli aullaqtitkanikamigich mayuğniqsuq igğimun agaayutyahuni. ⁴⁷ Qaumaaraanjanan unnuksraaqman umiaq iliñiqsuq qitqanun narvam, Jesus kisivlipkaqlugu nunami. ⁴⁸ Qiñiğniğai sakuullapiaqhutin iputtuat atakkii paaqlugu anuği. Tamaaniguuq uvlaatchauraguqman pisuktuağniqsuq qaanağun imğum. Qaaniqsagumaruatun piñiğai. ⁴⁹ Tautunniğaat ilisagipmiñagulu pisuktuaqtuaq qaanañi imğum. Aliuqtuaqsiñasugiplutin nipliagaqsiñiqsut. ⁵⁰ Qiñiqamitruñ iluqatin tataminniqsut. Qilamik Jesus-ñum nipliutigai, “Quviatchauğigitchi, uvañauruna, iqsiñasi.” ⁵¹ Tarra utlanniğai ikipluni umiamun, aasii anuğaiqhuni. Taapkua quviğutchallapiağniqsut.

52 Tautukkaluaqługu Jesus nigipkaipman qaqqunik iñugiaktuanun kanjicsimalguiññiğaatsuli kisuutilaaja, ukpigilguitługu tavrakii.

Jesus Mamititchiruaq Atniğñaqtuanik Gennesaret-mi

53 Taapkua ikaaqlugu narvaq tulañiqsut Gennesaret-mun. 54 Niukamiñ umiamiñ iñuich ilisaqligutiniğaat Jesus. 55 Iглаuniqsut iluqaani nunami Jesus-muutriaqsiplutin atniğñaqtuanik akiyaqhutin siñigviksuummaisa ilitchuğikamitruñ Jesus sumiitilaaja. 56 Napmupayaaq Jesus nunaqqiuramukman suli nunaqpañmun iñuich aggiutruğniğaich atniğñaqtuat illiuqaqlugich tumitchaanun apqusaagaksrañiñun Jesus. Tamatkua iñuich iniqsruğniğaat Jesus atniğñaqtuat aksillañiağukługuunniñ atnuğaaja. Aasiñ taatnaqamitruñ nakuqsirağautiginiğaat.

7

Sivullianisa İlisauttutigikkañat

1 Tavra ilañisa Pharisee-ñuruat suli aglaliqirit aggiqsuat Jerusalem-miñ utlañniğaat Jesus. 2 Tautuñniğaich Jesus-ñum maliguaqtit ilañisa nigiruat igguğaluaqnagich argatin Pharisee-ñuruat piraksriutaatitun iñuñun. 3 Pharisee-ñuruat suli atlat Jew-ñuruat nigillaiñniqsut igguğaluaqnagich argatin, kamagiplugu ilisauttutaat sivulliağikkağmiñ inilğaanimakña. 4 Aikamiñ tauqsigñiağviñmiñ sunik nigillaiñniqsut igguğaluaqatin. Suli iñugiaktuat piraksriutinich aapamiñ maligutmigaich itnatun ittuat, igguğlugich qallutit suli utkusiich suli puggutat. 5 Tavra

Pharisee-ḡuruat suli aglaliqirit apiqsruḡnigaaat Jesus, “Suvaata malig̃uaqtitin malig̃utinipat ilisauttutigikkaḡitñik sivulliapta, nigiplutin qaqqianik ig̃guḡnigilaanik argaḡmiknik?”

⁶ Jesus nipliutigai, “Ukpinḡuaqtaurusii, Isaiah sivuniksriqiri nalauttuq uqaqami ilipsigun, itnaqhuni,

Iñuich kamaksrulgugaluagaatḡa uqaḡhiñag̃miktigun aglaan uummatinich uḡasiksut uvamniñ [piq-pagillapiangitluna].

⁷ Kamaksruutaat uvamnun taḡigilaanuruq atakkii ilisautrirut iñuich ilisauttutaitñik iliplugich malig̃utaksraḡiruaton Agaayyutim. *Isaiah 29:13*

⁸ Kamagiñitkaluaḡisi tillisai Agaayyutim, aglaan kamaksriplusi ilitqutchiñik iñuknitḡaqtauruanik.”

⁹ Jesus-ḡum nipluutipsaaḡnigai, “Yaiy, nalungitkaluaḡnigiksi qanuq ayaksimaaliksrat̃at tillisai Agaayyutim. Iḡsimagaluaqlugu atuumaniaqtaksrauruq Agaayyutim pisulhagun kamagiragiñitkisi aglaan ilisauttutisi malikkisi.

¹⁰ Moses tilisiñiqsuq, ‘Kamagiyumagiñ aapan suli aakan’ suli ‘Kiñaimña uqapiluuḡiruruq aapamiñik suli aakamiñik tuqqutaksraupiaqtuq’. ¹¹ Aglaan itna ilisautrirusi iñuum nipliutih̃iñauplugik aḡayuqaaḡni ‘Corban’ (mumiutiqaqtuq ‘Ikayuḡukkaluagaḡiptik aglaan qaiñḡanikḡa Agaayyutmun’).

¹² Taatnaqamigguuq patchisaiyaḡniraqtuq ikayuñiksraḡaluagaḡmiñik aḡayuqaaḡmiñik. ¹³ Taatnaqapsi ayakkisi uqaḡhi Agaayyutim taavrumuuna ilisauttutipsigun. Suli iñugiaktuat atlat ilisauttutipsi atuumang̃igag̃igisi.”

Sut Qaayuḡnaqsiruat Iñuḡnun

¹⁴ Uumaguuq tuḡluḡniḡai iluḡaisa iñuich iḡmiñun nipliutiplugich, “Naalaḡniḡlaksitḡa, kaḡiqsiyumausi! ¹⁵ Isaaḡaqtuaq iñuḡmun siḡataaniñ qaayuḡnaqsiraḡutaḡitichuq aglaan samna anniḡaqtuaq uummatmiñiñ. ¹⁶ [Kiña iñuk siutiḡaqtuaq tusaali.]”

¹⁷ Jesus-ḡum unitñamigich iñuḡayaat isiḡniqsuq tupiḡmun. Maliguaqtaiñ kaḡiqsimasrukḡutiḡ apiḡsrulḡiñḡiḡaat taavrumuuna atrikusautikun.

¹⁸ Suakataḡniḡai, “Kaḡiqsiḡlailaiñḡiaqpat! Tusaḡitichuatun! Uvvaami qanutchim siḡataaniñ isaḡaqtuaq qaayuḡnaqsiraḡaḡitichaa iñuk.

¹⁹ Atakkii isaḡaqtanḡitichuq uummataanun aglaan aḡiaḡuanun aniḡluniasiiñ timimiñ.” (Jesus-ḡum nipliutigikmaḡ taamna niḡiñḡaqsigai niḡipayaurat.)

²⁰ Niplipsaaqtuq, “Sagviḡsiḡataqtuaq iñuḡmiñ taavruma qaayuḡnaqsiraḡigaa iñuk. ²¹ Samakḡa anniḡaḡaqtut uummataaniñ iñuum, pigiitichuat isummatit:

sayuḡaḡiq iḡaḡataunnani, tigliyuliḡ, iñuaqtuliḡ, ²² atlatuliḡ, kaviḡḡutiḡaḡiq, pigiiliḡiḡiq, kinnitñiḡiq, iḡmiñun aḡalalḡuiḡiq, saḡiaktuliḡ, uḡaḡniḡluktaliḡ, kamaḡaḡasruḡiḡiq, kinnanaḡaḡiq.

²³ Iluḡatiḡ taapkua pigiitichuat sagviḡaqtut iñuḡmiñ, qaayuḡnaqsipḡluḡasiñ taamna iñuk.”

Ukpiḡsriḡha Aḡnam Jew-ḡuḡḡitichuam

²⁴ Tavrakḡa Jesus aullaḡniqsuq tuḡaanun Tyre-m suli Sidon-ḡumlu. Isiḡniqsuq tupiḡmun nalutḡuḡaluaḡhuni iñuḡnun. Aglaan nalunḡiḡiñḡiḡaat.

²⁵ Uvvauna aḡnaḡ paniu-raqaḡniqsuaḡ irrusiḡḡuliḡmik. Tusaaniḡaa imma Jesus tikiumaniḡluḡu. Utlakamiuḡ purviginiḡaa

isigaiñun. ²⁶ Ağnaq Jew-ñunitchuq, animapluni Phoenicia-mi Syria-mi ittuami. Taavruma injiqsruğniğaa irrusiqłuk anillañniaquplugu paniurağikkağmiñiñ. ²⁷ Aglaan Jesus-ñum nipliutigaa atrikusautmik, “İlilgaat sivulliulugu niğisuiqsuksraurut. Nalaunñañitchuq ililgaat qaqquksrañat aatchuutigihksrañat makununña qipmiñun.” ²⁸ Ağnam kiuniğaa, “Aa tarraami, Ataniiq, naagaunniñ qipmich niğgiviich ataatni niğisuupmiut kanganiñitñik ililgaat.” ²⁹ İlaan nipliutinigaa, “Aarigaa, kiusrillautaqutintarra, ikayugisigikpiñ. Aggiiñ, taamma irrusiqłuk aniruuq paniurağikkaqniñ.” ³⁰ Taavruma aikami paqinnigaa paniurağikkani nalauraaqtuaq siñiqvinñi, irrusiqłuqağñianitchalukut.

Jesus Mamititchiruuq İñunmik Uqatlaitchuamiglu Tusaatlaitchuamiglu

³¹ Tarra Jesus aullalgiññiqsuq avataaniñ Tyre-m Sidon-kuaqhuni utlautipluni narvañanun Galileem, apqusraaqługu nunakun atilikun Decapolis-mik. ³² İñuich Jesus-muutilgiññiğaat iñuk tusaallaitchuaq suli uqallaitmisigalugu. Tarra injiqsruğniğaat patiglugu argaiñik ihuaqsitquplugu. ³³ Tavra unjavaqtaagutillañniğaa iñugaağrunñiñ. İliplugu tikiğikkani siutañnun suli tivvuaqtuqługich aksinñiğaa uqağikkañña ihuaqsisukługu. ³⁴ Aağluqhuni qilañmun aniqsaaqpañniqsuq nipliqhuni, “Ephphatha” (mumiutiqaqtuaq “Añmağiñ”). ³⁵ Tavrakñatchiaq siuttak añmağniqsuk suli uqañña ihuaqsipluni, uqaqsipluniasiiñ kañiqsiñaqsipluni. ³⁶ Jesus-ñum tiliñigai uqaqunıtlugich, aglaan iñiqtiğaluaqtitlutıñ uqapsaağniqsut tamarrumuuna

uuma savaagikkaḅagun. ³⁷ Quviḅut challapiagḅiqsut nipliḅhutin, “Ilaa savaaqaqtuḅ supayaamik pillautaqḅugu: tusaallailaat tusaatlasiplugich suliquallaitchuat uqatlasiplugich.”

8

Jesus Niḅpkaiḅiqsuḅ 4,000 Aḅutinik

¹ Taipkunani uvluni iḅugiaktuat iḅuich katiniḅsut. Niḅksraitmata, Jesus-ḅum tuḅḅuḅniḅgai maliḅuaqtini iḅmiḅun, aasii nipliutiḅlugich, ² “Uvaḅa ilunḅugigitka iḅugiaktuat iḅuich, atakkii nayuutirut uvaptikni piḅasuni uvluni niḅksraigutiḅlutiḅaasiḅ; ³ uvaḅa aullaqtitkupkich niḅpkagaḅaluaḅnagich ilinich taaqtukkaḅisirut apqutmi. Iḅanich aggigḅiqsut uḅasiksuamiḅ.” ⁴ Jesus-ḅum maliḅuaqtaḅiḅ kiuniḅaat, “Nakikḅami maani iḅuilaami qaḅḅuḅtuḅisivat taatnatun iḅugiaktigiruat iḅuich niḅisuiḅutin?” ⁵ Tarra apiḅsrugḅniḅgai, “Qapsiḅnik qaḅḅianuranik piḅaḅpisi?” Kiuniḅaat, “Tallimat malḅunnik.” ⁶ Tarra tiliḅniḅgai iḅuich aquvitḅuplugich nunamun; aasiḅiḅ tigukamigich tallimat malḅuk qaḅḅianurat quyyavigiqḅaaḅḅugu Agaayyun, avguḅḅugich qaḅḅiat qaiḅniḅgai maliḅuaqtimiḅun autaaḅutigitḅuplugich iḅunḅun. Aasiḅiḅ piḅniḅaat taamna. ⁷ Taapḅua piḅaḅmiḅiqsuttuuḅ mikiruranik iqalugauranik. Jesus-ḅum quyyatiḅlugich tiliḅniḅgai maliḅuaqtini tamatkuaptuuḅ autaaḅutigitḅuplugich. ⁸ Iluḅatin iḅuich niḅiḅiqsut niḅisuiḅataḅutin. Maliḅuaqtit ilakut pukukmatigich immiḅniḅaiḅ tallimat malḅuk aguupmaich. ⁹ Taapḅua niḅiruat iḅugiaktilaaḅḅiqsut 4,000

iñuich. Jesus-ñum aipkaqqaqługich ¹⁰ ikiniqsuq umiamun maliguaqtinilu tiksiquhutin nunañanun Dalmanutha-m.

Iñuich Qasiliñiqsut Quviqnaqtuamik Savaamik

¹¹ Pharisee-ñuruat aggiqhutin uqavaagutiaqsilgiññaat Jesus uuktuaqsagukługu, “Savaaqagiñ quviqnaqtuamik. Taavrumuuna ilitchuğipkağumigaatigut Agaayyutim tuyuğipiałhanik ilipnik.” ¹² Aniqsaapagataqhuni Jesus-ñum qatmigiliutinigai nipliqhuni, “Uvvali ukua tautugukaminaglaan quviqnaqtuamik! Nipliutigipsi, Makua iñuich tautukkumiñaitchut quviqnaqtuanik savaanik nalupqinaigutaulugu kisuutilaamnik.” ¹³ Taatnaqqaqhuni uninñigai. Ikipluniasiiñ umiayamun aullağniqsuq taavruma narvam siñaan igłuanun.

Kaniqsitlaitchuat Maliguaqtit

¹⁴ Maliguaqtai aullaqamin piiguqtigniqsut qaqqumikunniñ aglaan atausiłhiñaq qaqqianuraq taquagiligññaat. ¹⁵ Jesus-ñum tiliñigai, “Qaunagiyumausi puvlaksautaaninñ Pharisee-ñuruat suli puvlaksautaaninñ taavruma Herod atangum.” ¹⁶ Taapkua uqaqtuyaagaqsiñiqsut avatmun, “Una uqaqtuq taavrumiña taquanitñapta qaqqiamik.” ¹⁷ Jesus-ñum ilisimalgiññigai kaniqsitlaihhatigun. Uqaqtuaq ilisautrihatnik Pharisee-ñuruat suli surağalhanik Herod-ñum, taapkuali uqaqhutin taquanihigmiknik qaqqumik. Taatnaqhuni apiqsruğniğai, “Suvaata uqaqtuyaagaqsilgitpisi akunnapsitñi qaqqumik taquaninñiplusi? Kaniqsinitpisisuli? Puqisigivisi taatnatun? ¹⁸⁻¹⁹ Iriqagaluahusi

qiñilguitchusi suli siutiqağaluaqhusi tusaalgui-tchusi. Itqağinjıññiqpisiuñ tallimat qaqqiat niğipkautikapkich 5,000 iñugiaktılaaliñnun? Qapsiñik aguupmañnik immiuvisi ilakunik katitchikapsi?” Tamatkua kiuniğaat, “Qulit malğunñik.” ²⁰ “Suli niğipkautikapkich tallimat malğunñik qaqqiat 4,000 iñugiaktılaaliñnun aasiñ ilakugikkanjich pukukapsigich qapsiñik immiuvisi aquupmañnik?” Tamatkua kiugaat, “Tallimat malğunñik.” ²¹ Ilaan nipliutigai, “Suvaatami kanıqsilğuitkaqsilgitpisi?”

Jesus İhuaqsipkaiñiqsuq Qiñitlaiłamik Bethsaida-mi

²² Tikitmata Bethsaida-mun, tavrıñautiniğaat qiñitlaitchuaq iñuk inıqsruqluğuaasiñ ihuaqsitquplugu. ²³ Jesus-ñum tiguplugu qiñitlaitchuaq iñuk argai-gun, tasiuqluğua annisiniğaa nunaaqqimiñ. Aasiñ tivvuaqtuqqaalugik irrak patıñniğik argañmiñik nipliutipluguasii, “Sumik qiñitlasıñiqpich?” ²⁴ İñuk tautuñniagaqsıñiqsuq nipliqhuni, “Uvaña tautukkitka iñuich atrıqaqlugich napaaqtunik pisuktuatun.” ²⁵ Jesus-ñum ilıtqıñniğai argagikkani irraknun, taututqıksaqamiasiiñ taamna ihuaqsıñiqsuq. Takpiksiliğniğai. ²⁶ Qiñitlasipkaanikamiuñ Jesus-ñum uqautiniğaa, “Aillaagiñ, aglaan nunaaqqimun utıqtığniğnak.”

Peter-m Uqautiginiğaa Kisuutilaıña Jesus-ñum

²⁷ Jesus aullağniqsuq piqatigiplugich malığuaqtını nunaaqqiñun qanıñanun Caesarea Philippi-m. İgliqtualıgmikni apiqsruğniğai, “Kisuunivatña makua iñuich?” ²⁸ Tamatkua kiuniğaat, “İlañisa iñuich John Paptaaqtitchi-rauniplutin, ilañisa Elijah-ñuniplutin, atlatlu

sivuniksriqirauniplutin inilğaanimma, itna uqağaqut.”²⁹ Ilaan nipliutigai, “Ilipsimi kisuunivisitña?” Peter-m kiuniğaa, “Christ-ñurutin Agaayyutim akiqsruutigikkaña.”³⁰ Jesus-ñum tiliñigai uqautitqunitlugu kimun-unniñ.

*Jesus-ñum Uqautiginiğaa Tuqutiksranılı
Anıpkakkautiksranılı*

³¹ Tavra Jesus-ñum ilisautiuraagaqsiñigai maliguaqtini, “Iğñiña Iñuum nagliksaaqtuk-srauruq, suli sivulliuqtigruat suli qaukñiñisa agaayuliqsit suli aglaliqirit ayakkisigaat. Tuqutkisigaat, aglaan piñayyakun uvlut anıpkakkauğisuruq.”³² Nalupqinaiyutigai tamatkuniña. Peter-m sanıqpaktağutillaklugu uqautiniğaa Jesus taatnatchiñik uqaqunitlugu.³³ Jesus-ñum takullakkaluaqamigich maliguaqtini iñiqtiğniğaa Peter, “Tuungaaq, aullağiñ uvamniñ atakkii isumañitchutin Agaayyutim isummasianik aglaan iñuich isumañatnik.”

³⁴ Jesus-ñum tuqluqmiñigai iñugayaat inmiñun maliguaqtimiñunlu nipliutiplugich, “Kisupayaam maligukkumiña suksraaqtaksrağigaa pisulki, iqsriutilugu sannıgutani aasiñ maligluna.³⁵ Atakkii kisupayaam annıginiagumiun iñuulki tammaigisigaa aglaan kisupayaam tammai yumiuñ iñuulki pigiluna suli pigilugu tusaayugaallautaq annıqsuğiakun, taamna iñuugisipiaqtuq.³⁶ Iñuum piññaktaagıñhiñaugaluğaa suurapayaaña marruma nunam, aglaan tammautigisigaa iñuutçii. Sakuunuragñiañha atugumiñaitchuq sumun.³⁷ Tarra sim-miutiksraitçaa iñuum iñuutçii.³⁸ İlapsi

kannjugivalukkaatnja ilisauttutitkalu sivuġaatni iñuich killuuruat sayunjaruatlu. Taatnatun Iġñinjan Anjutim kannjugigisipmigaaptuuq utiġumi kamanautiqaġuni aapamisun piqasiġuni ipqitchuanik isaġulinjik.”

9

¹ Suli ilaniġai uumiña, “Iłumutuuruamik nipliutigipsi, Iļanich marra iñuich tuquyumiñaitchut qiñinjaiññaan Agaayyutim anjaayuqautaa sanñgun.”

Jesus-ñum Atlanñuqtiħa

² Kiñuagun itchaksrat uvlut Jesus-ñum kayunjiġñiġai Peter-lu, James-lu John-lu aasii sivulliaqsipluġich iġġimun kisiisa. Qiñiqtitluġich Jesus atlanñuġniqsuq sivuġaatni. ³ Atnuġaanji qivliqisirauraqħutiñ qatiqsiplutiñ anitutun, kia-unniñ nunami salummaġumiñaitkai qatiqsipluġluġich. ⁴ Tavrakñatchiaq tamatkua qiñiġmiñiġaich Elijah-lu Moses-lu uqaqatigiqaqsiplumatku Jesus. ⁵ Tarra Peter-m nipliutiniġaa Jesus, “Iļisautrii, nakuunayaqtuq uvani ittuiñagupta. Nappaitquguptigut nappaiñayaqtugut piņasunik palapkaaksranik, atautchimik ilipnun, atautchimik Moses-mun suli atautchimik Elijah-mun.” ⁶ Peter qanuġviillapiagñiqsuq tupañapluni, taatnaqhuni ilisimangiñiñiqsuq sumikunniñ uqaġikkaġmiñik. ⁷ Taatnaqsaqtitluġich nuviyam qulañiutiniġai. Nipi nuviyamiñ tusaġnaqsiñiqsuq itnaqhuni, “Taamna ilaanuruq piqpagikkaġa Iġñiġa, naalaġniyumagiksi!” ⁸ Taapkua alaqttaaqsikmata ilagikkak qiñiġnainaniktigñiqsuk. Qiñiħhiñagñiqsut kisianik Jesus-mik.

⁹ Iluqatin atqaaqsikamin taavrumakna iggimiñ Jesus-ñum tiliñgai uqautigitqunitlugich qinikkañit Igñinan Anutim anitqilhanunaglaan. ¹⁰ Tamatkua tusaakamitruñ tillisaa qanuqsagviitkaluaqhutin apiqsruqtuutiaqsiñigaa avatmun, “Qanutaauruaq una anitqiliq tuqumiñ pivaun?” ¹¹ Tavra apiqsruñigaa Jesus, “Suvaata aglaliqirit uqaquuvvat Elijah aggiqsuksrauniplugu sivulliuluni?” ¹² Kiunigai, “Tavra Elijah aggiqqaagnaqtuq Christ-miñ itqanaiyaqlugich supayaat. Uvvasuli aglausimaruaq Igñina Iñuum nagliksaallapiaqtuksraugisiñiplugu suli suksragingigisiñiplugu iñun. ¹³ Aglaan nipliutigipsi, Elijah aggianiktuq. Iñuichaasiñ añallaqlukkaat qanupayaaq, tuvraqlugu aglausimaruaq ilaagun.”

Jesus Nakuqsipkaiñiqsuq Nukatpiağrunmik Irrusiqłulinmik

¹⁴ Tamatkua utiqamin atlanun maliguaqtaiñun tautuñigaich iñugayaat suli aglaliqirit uqavaaqtuat maliguaqtinun. ¹⁵ Iñuich tautukamitruñ Jesus quvigusullapiaqhutin aqpaliqsruqhutin ilaanun paañigaa. ¹⁶ Ilaan aglaliqirit apiqsruñigai, “Sumik uqaqtuyaagutiaqpisi?” ¹⁷ Ilañata iñugaagruch nipliutinigaa, “Iñisautrii, tikiutriruña igñigikkamnik irrusiqłuqaqhuni uqatlaiqsitlugu pitchañanik. ¹⁸ Irrusiqłuum añalatağipmagu ulgutkaa nunamun. Ilaa qilurağallapiağtuq, innuliqipluni qaniğmigun, tiriqulaplugich kigutini suli tikkaksillapiaqhuni iluqağmi tuquruatununniñ. Uqautigaluağitka maliguaqtitin anitquplugu

aglaan taatnalguiññaagaa.” ¹⁹ Tavralli Jesus-
 num nipliutiniḡai, “Aatai, ukpiqcutaiññaiaqpat
 ilipsitñi! Qanutunaglaansuli nayuḡniaqpisi?
 Qanutunaglaan iḡlutuqtaksraḡivisi? Taamna
 nukatpiaḡ uvuḡautisaqsuḡata.” ²⁰ Iñuich Jesus-
 muutiniḡaat. Irrusiḡḡuum tautupqauraqamiḡ
 Jesus, nukatpiaḡruk qiiqsruqtitkaqsiniḡaa.
 Ulḡupluni nunamun aksralikhuni innuliḡi-
 aqsiniḡsuḡ qaniḡmiñi. ²¹ Jesus-ḡum apiqsruḡaa
 aapaḡa, “Qaḡaaglaan taatnailiva?” Taavruma
 nipliutigaa, “Imma ililḡaurauliḡmiñiñaglaan.
²² Akulaiḡḡugu irrusiḡḡuum tuḡunniagsimagaa
 igitqataḡḡugu ikniḡmun suli imiḡmun. Pitḡagupku
 suraḡallaḡniḡuḡtuḡ! Ilunḡugillaḡniḡguta
 ikayuḡtigut!” ²³ Jesus-ḡum uḡautiniḡaa,
 “Arguasuktuksraḡiḡchutin pitlanilunḡa.
 Ukpiqsriḡhiḡaḡuvich supayaaḡ piḡhiḡauruḡ!”
²⁴ Tavrauḡaa aapaḡa ililḡaam kappianaruḡ
 nipliḡhuni, “[Ataniiḡ.] Ukpiḡtuḡa. Ikayuḡḡa
 ukpiqsrisiḡatluḡulunḡa!” ²⁵ Jesus-ḡum qiñiḡai
 iñuich utlaktiḡikkani. Iñiḡtiḡaa irrusiḡḡuk
 itnaḡhuni, “Uḡallaitchuaḡ suli tusaallaitchuaḡ
 irrusiḡ, anitḡuḡkpiñ uumakḡa nukatpiaḡruḡmiñ,
 aasiñ isitḡisuḡaḡnak.” ²⁶ Irrusiḡḡuk iḡiallaksaqtuḡ
 qiluraḡaḡtitlugu taamna nukatpiaḡruk, aasiñ
 uulillaktitlugu aniruḡ ilaaniñ. Taamna
 nukatpiaḡruk tuḡuḡaruatun ililḡituḡ. Iñuich
 uḡaaqsiniḡsut, “Ilaa tuḡuliḡtuḡ.” ²⁷ Aglaan Jesus-
 ḡum tiguplugu argaḡun ikayuḡḡugu makitinniḡaa.
²⁸ Jesus isianikman tupiḡmun maliguaḡtaiñ
 apiqsruḡniḡaat kisiḡḡuḡuutiḡlugu, “Suḡaata
 anilḡuitpisigu taamna irrusiḡḡuk?” ²⁹ Ilaan

kiuniġai, “Agaayulhiñalikun piliqillapiaqhuni [uisauraalikunlu] anitlagaa taatnasiq irrusiq.”

Jesus Uqautigilgitkaa Tuqqutauliksraniġu Anjpkakkauliksranilġu

³⁰ Taavrumakñaqhutiñ Galilee-kuagñiqsut. Iġisimatqunjiññiġaa kimun-unniñ naniitilaani, ³¹ atakkii iġisautrisukhuni maliguaqtimiñik, itna, “Iñuich tigugisigaat Iġñiña Iñuum tuqulluguasiñ. Tuqqutaunanikkumi piñayuakun uvlut taamna anitqikkisiruq.” ³² Aglaan maliguaqtaiñ kanjicsiñiññiġaat uqaaqtuutigikkana, taluqsraqhutiñaasiñ apiqsruaġalguiññiġaat Jesus.

Kiña Kamañaġniqsrauva?

³³ Tavra tikiññiqsut Capernaum-mun. Tupiġmiillaġmiñ Jesus-ñum maliguaqtini apiqsruġniġai, “Sumik uqaaqtuyaagutiqaqpsi iglaullaptikni?” ³⁴ Kiunjiññiġaat atakkii iglaullaġmiñ uqaaqahutiñ avatmun nalligmiñnik kamañaġniqsrauniaqmagaan. ³⁵ Ilaan tarra aquvitluni tuqñuġniġai qulit malġuich maliguaqtigikkani nipliutiplugich, “Kiña iñuk sivulliusukkumi aqulliuruksrauruq savaktiġuqmiluni iluqañitñun.” ³⁶ Aasii qiññuagñiġaa iġilgaaq inillakñugu akunġatnun, saġliriutiplugu itnaqhuni, ³⁷ “Kisupayaam akuqtuġumiun iġilgaaq pisigiluna akuqtuġaana, suli kisupayaam akuqtuġumiña akuqtuġumiñaitchaana uvañalhiñaq aglaan akuqtuġaa taamna tuyuġirigikkaġa.”

Akitñaqtuqtingitchuaq Uvaptiknun Iġagillapiaġikput

³⁸ John-ñum Jesus nipliutiniġaa, “Iġisautrii, qiñiġikput una anitchiraġiiruaq irrusiqñunnik

atuqlugu atqiñ. Taavruma iñuum maliguanjitmigaatigut. Uvvaasiiñ iñiqtigikput atakkii maliguaqtiginjilugu uvaptikni.”³⁹ Aglaan Jesus-ñum nipliutinigai, “Nutqaqtitnasiun atakkii iñuum savaaqaqtuam quviqnaqtuanik atuqlugu atiga uqautigiyumiñaitkaanja pigiililuja.⁴⁰ Akitñaquqtinitchuaq uvaptiknun ilagillapiagikput.⁴¹ Nipliutigipsi, kisupayaam aatchugumisi qallugauramun imiksrapstñik Christ pigipmasi akil! iusiağitlasipiagisigaa.

Killuqsacusaağutit

⁴² “Kia iñuum killuqsacusaaqpagu ilanjat makua ukpiqsrisiqaqtuat uvamnik ililgaatun, nakuutlukkayaqtuq taamna quñisigmiutchiğlugu uyağakpañmik ipipkaqpan tağiumi.⁴³ Suli argakpich killuqsaqtitpatin piiğumagitin. Ihuatlukkayaqtuq ilipni isiguvich iñuuhğmun argaillutin uumakña argaqağutin igluktun aullakisraqniñ anasiññuqsagvinmun ikniğmun qamitlailaamun.⁴⁴ [Tavrani qupilğut tuquyumiñaitchut suli ikniq qamiyumiñaitmiuq.]⁴⁵ Naagasuli isigakpich killuqsaqtitpatin piiğumagitin. Ihuatlukkayaqtuq isiguvich iñuuhğmun isigaillutin uumakña isigaqağutin igluktun iktauhksraqniñ anasiññuqsagvinmun.⁴⁶ [Tavrani qupilğut tuquyumiñaitchut suli ikniq qamiyumiñaitmiuq.]⁴⁷ Suli ilvich irigikkaqpich killuqsaqtitpatin piiqsigumagiñ qaquliğlugu. Ihuatlukkayaqtuq ilipni isiguvich añaayuqautaanik Agaayyutim atautchimik iriqañjaqpich uumakña malğunñik iriqağutin iktauhksraqniñ anasiññuqsagvinmun.⁴⁸ Tavrani

qupilgūt tuquyumiñaitchut
 suli ikniq qamiyumiñaitmiuq. *Isaiah 66:24*
 49 “Maaniḷi iñuk inmiguuraq maki-
 talgutillaakkaugisiruq iknikun. 50 Tagiuq
 nakuuruq, aglaan tagium tagiugniiqpan
 qanuq tagiugniliḡñiaqpisiuḡ? Taatnamik
 qanusriuliqaḡitchi tagiutun, tutqiutiqaḡusi
 akunnapsitñi.”

10

Jesus Iḷisautriruq Avitikon

1 Jesus aullaqami tavrakḡa Judea-muḡniqsuq
 igḷuanun Jordan-ḡum kuḡḡan. Tavrani iñuich
 katirvigilgitmatni sivuanisun Jesus-ḡum
 iḷisautiuraagaqsilḡiññigai.

2 Ilaḡich Pharisee-ḡuruat tikitḷugu
 uuktuaqsagnaḡalualḡiññigaaḡ, “Uvva,
 maliḡutaksrakuagnaḡpa iñuum avitkumiunḡ
 aḡnaḡtiḡ?” 3 Taavrumali kiuniḡai apiqsruutmik,
 “Qanuḡmi Moses-ḡum tillisiqaḡpasi?” 4 Tamatkua
 kiugaat, “Moses aglausimaruq, Iñuum aḡnaḡtiḡ
 avitchukkumiunḡ qaitchiḡiliunḡ aglaḡnik
 avirrutiksraniḡ aullaḡtilluguasiiñ.” 5 Jesus-
 ḡum kiuniḡai, “Moses qaitchiruq taavrumiḡa
 tillitmik pitchiḡiḷipsiḡun. 6 Aglaan aullaḡniḷhani
 Agaayyun iñiqsipman supayaanik iñiqsipmiñiqsuq
 aḡutmik suli aḡnamik. 7-8 Taatnamik aḡutim
 unitkisigaa aapaniḷu aakaniḷu, aḡnamiknun iḷiḷuni
 atausiḡḡuḡutikaasiiñ. Tavra malḡuunḡaḡutik
 aglaan atausriḡḡuḡisiruḡ. 9 Taatnamik kia-
 unniñ iñuum avitinniaḡnagik Agaayyutim
 atautchimuktitaḡikkak.”

10 Isiqaminj tupigmun maliguaqtaiñ apiqs-rutqilgiññaat taavrumuuna. 11 Jesus nipliutigai, “Kisupayaaq avitchumi añağmiñiñ aasiñ kasuutiluni atlamun atlatuqtuq akitñağlugu añaqqaqtin. 12 Naagaqaa añaam avitchumiun aputni aasiñ kasuutiluni atlamun taamna añaq atlatuqtuq.”

Jesus-ñum Agaayyutigai Iļilgaurat

13 Iļanisa iñuich iļilgaat Jesus-muutiniğaiç aksiquplugich. Maliguaqtaiñaasiñ iñiqtiaksiñiğaiç iñuich tikiutriruat iļilgaanik. 14 Jesus-ñum iļitchuğikamigich iħuagiñiñiğai. Nipliutiniğai, “Iļilgaurat uvamnuktitchigik. Avriaqutaunagich iļinjitñun atakkii Agaayyutim añaayuqautaa aņmaruq iñuñun atriqaqtuanun iļilgaanik. 15 Itqagisiun una! Taapkua akuqtuqtuat añaayuqautaanik Agaayyutim iļilgaurat akuqtuipmatun, kisiminj taapkua tavrunağisirut.” 16 Tarra ilaan sağliriutikamigich iļilgaat, iļiļugich argañni iļinjitñun agaayyutiniğai.

Nukatpiaq Sulliñaurauqaqtuaq

17 Jesus aullapqauraqman iñuum aqpaliqs-ruqhuni purviniğaa itnaqlugu, “Nakuuruuq iļisautrii, qanuğluņa piññaakaaqatlasiniğaiç isuitchuamik iñuuhigmik?” 18 Jesus-ñum apiqsruğniğaa, “Suvaata atchiqpiņa nakuuruamik? Atautchiñhiñaq nakuuruq, taamna Agaayyun. 19 Iļisimagitin tillisauruat, ‘Iñuaqtuqnak, atlatuqnak, tigliktuqnak, sağlunak, sağlutaqnak, kamagilugu aapan suli aakan.’” 20 Taavruma iñuum kiugaa, “Iļisautrii, iluqaisa tamatkua tupigigitka nutauħamniñağlaan.”

21 Tavra Jesus-ñum tautuñigaa piqpaksriñikun itnaqlugu, “Atautchimik inuñiqsutin. Aullagutin tunityakkich sulliñipayaagikkatin aasiñ qaillugich maniññaktatin inuqsraqtuanun. Ilvilli umialgutiqağumautin pakmani. Aasiñ taatnaanikkuvich maligluja.” 22 Iñuk tusaakami taavrumiña aliasuliñiqsuq, aasiñ aullañiqsuq ihuilliuliqhuni atakkii suuraupkaqpaitluni.

23 Jesus qiñiqtuağatağaluaqamigich nipliutiniğai maliguaqtini, “Qanutun sakiqnaqtigigisiva tamatkunani umialguruani isiliksrñat Agaayyutim añaayuqautaanun.” 24 Maliguaqtai quviğusunñiqsut taavrumiña nipliğman. Aglaan Jesus-ñum nipliutitqinñigai, “Iñilgaat, qanutun sakiqnaqtigiva [umialguruani] isiliksrñat Agaayyutim añaayuqautaanun. 25 Qağanatlukkayaqtuq pikukturuum isiliksrñaja ‘Iraagun Mitqutum’ uumakña umialguruamiñ isigñialiksrananiñ Agaayyutim añaayuqautaanun.” 26 Maliguaqtai quviğutchallapiagñiqsut, suli apiqsru-aqsiplutin inmiknun, “Kiñami anniqsugisiniqpa?” 27 Jesus-ñum qiñiqamigich iriğruiñaqlugich nipliğñiqsuq, “Iñuk anniqsugumiñaitchuq inmiñik, aglaan Agaayyutim kisimi anniqsutlagaa atakkii Agaayyutim supayaaq savaagitlaplugu.” 28 Tavra Peter-m nipliutiniğaa, “Atañii, unitchikput sua iluqaan malikhutin.”

29-30 Jesus-ñum kiuniğaa, “Nipliutigipsi, Iñuk unitchiyumi kinuniğmiñik, aniaqatmiñik, aapamiñiglu aakamiñiglu, qitunğamiñik, unniñ umialgutmiñik pigiluja suli pigilugu tusaayugaagiksuaq, tamatkua utiğisirut iluqaitñik

ilaanun tallimakiyatunaglaan marrumani iñuuligmi piyuaqsiugaluanaḡamiunniñ, suli pigigisiplugu isuitchuaq iñuuliq sivunigmi tikiumaraksrani. ³¹ Tamatkua sivulliunasugiruat pakma aqulligugisiñiqsut aasiñ aqulliuruat sivulligugutin.”

Jesus-ḡum Piḡatchiḡñigai Uqaqali Tuqqutau-niagimniḡglu Anḡitqikkauḡimniḡglu

³² Ukua igliḡiqsut tuḡaanun Jerusalem. Jesus-ḡum sivulliuqtuaḡniḡai maliḡuaqtit kapyalillaktuat. Atlat iñuich maliḡsruqtuat iqsilillaktut. Aasiñ katitaallakamigich qulit malḡuich iñugiaktigiruat uqautiaqsilḡniḡai tamatkua atuumaruaksrat inmiñun, ³³ nipliqhuni, “Atañii, Jerusalem-muḡniaqtugut. Iñuum aatchuutiniḡaa Iḡñiḡa Iñuum qaukḡiñitñun agaayuliqsinun aglaliqirinunlu. Tamatkua tuqqutaksraḡuḡniḡiaḡaat. Tavrali qaitkisigaat Jew-ḡuḡitchuanun. ³⁴ Taipkua mitautigigisigaat suli tivvuaqtuḡlugu suli anaumigmiḡlugu, aasiñ tuqqutkisigaat. Aglaan piñayuakun uvlut anḡitqikkisilḡitchuq.”

Aakauruam Inḡiqsruaḡa

³⁵ James-lu John-lu, iḡñak Zebedee-m, utlautiniqsuk ilaanun nipliqhutik, “Iḡisautrii, apiqsruutiksraḡaḡiptiḡiñ pisullapiakkaptiknik.”

³⁶ Tavra nipliutiniḡik, “Suḡaḡukkaluapqisik?”

³⁷ Taapkuak kiuniḡaak, “Aquppiqasriḡukhutin uvvaami iḡaqtikpuk taliḡpikñi suli iḡaqtikpuk saumipni pigaluaqtuguk taivrumani uvlumi aquvitkuvich kamaḡtuani atanguvipni.”

³⁸ Aglaan Jesus-ḡum nipliutigik, “Iḡisimaniguptiku

apqusaagaksrautigikkaga apiqsrugayaitpaluktutik taatna. Imilhiñauvitku qallun imigviksrautigikkaga naagaqaa apqusaalhiñauvitku naninnaqtuaq apqusaagaksrautigikkaga?”³⁹ Taapkuak malguk nipliutigaak, “Piñhiñauruguk.” Jesus-ñum nipliutigik, “Iliptik ilumutun imigisirutik alianaq-tuamik imigaksrautimnik suli apqusaagisiplutik naninnaqtuakun apqusaagaksrautipkun.”⁴⁰ Aglaan piksraqtuksraunitchuñ kimik aquppiruksramik taliqpimñi unniiñ saumimñi, aglaan Agaayyun qaiññaigik taapkuak inik tamatkunuñ iñuñnun itqanaiyautikkagmiñun inigitquplugik.”⁴¹ Atlat qulit tusaakamitruñ iñuaginñiññaich James-lu John-lu.⁴² Jesus-ñumli iñmiñuutiniñgai aasiiñ nipliutiplugich, “Iñisimarusi añalatinich Jew-ñuñitchuat añalanniñlugaqtılaañatnik iñuñitñik, suli kamañniqsrañisa naqititchuuplugich.”⁴³ Aglaan taatnatun ittuksraunitchuq akunnapsitñi. Kisupayaaq kamañgukkumi akunnapsitñi savaktigiyumagiksi.⁴⁴ Suli kisupayaaq qaukklusukkumi akunnapsitñi savautrisuuyumauq iluqapsitñik.⁴⁵ Iñña Iñuum agginitchuq iñuñnun savautityağuni aglaan savautrityaqhuni suli qaitchaqługu iñuulñi tasuqsautiksrauplugu iñugiaktuanun.”

Jesus Qiñitlasitqipkaiñiqsuq Bartimaeus-mik

⁴⁶ Jesus maliguaqtinilu tikiumaniqsut Jerichomun. Aasiiñ aullalgitñamin Jericho-miñ qiñitlailaq injiulauraağniaqti aquppiñiqsuq tumitchaam sanigaani, atilik Bartimaeus-mik iñña Timaeus-ñum.⁴⁷ Qiñitlailam ilitchuqiqamiñ Jesus Nazareth-miu apqusaagaqsiñiplugu

tuqlugaaqsiñiqsuq, “Jesus, kinuviaña David-ñum, anniqsuqtaurutin Agaayyutim akiqsruutigikkaña injilgaanimma. Nagligillañniañña.” ⁴⁸ Iñugiaktuat iñiqtiğaluagñiğaat nipaiaaqpulugu, aglaan nipitusipsaağniqsuq, “Kinuviaña David-ñum, nagligillañniañña.” ⁴⁹ Jesus nutqaqtiqami tiliñigai tikiutitquplugu. Tamatkua utlañiğaat qiñitlailaq nipliutiylugu, “Quviatchaugiğiñ, makillutin. Tuqlugaatin.” ⁵⁰ Quyalicqpagitluni maksrikami quppigaağniutigalugu aqpaqsruğniqsuq Jesus-mun. ⁵¹ Jesus-ñum apiqsruğniğaa, “Suvaata akku tuqlullaviña?” Qiñitlailam uqautiniğaa, “Iisautrii, qiñitlasitqigukkaluaqtuña.” ⁵² Uma kiugaa, “Itqanainaniktiğniqsuq ukpiqsriipkun.” Tavrakñatchiaq qiñitlasiñiqsuq. Nakuqsiliqami maliutigaluguuğniğaa Jesus.

11

Jesus-ñum Tikisaatha Jerusalem-mun Ataniqtun

¹ Qaniñani Jerusalem Jesus iglauqatailu qalliñiqsut nunaaqqiuraañnun Bethphage-mun suli Bethany-mun ittuañnun iñginani atiqaquam Olives-mik. Jesus tuyuqağniqsuq malğunñik maliguaqtimiñik nipliutiylugik, ² “Nunaaqqiuramukkitik. Taamuñaasii isipqauraguptik paqitkisigiktik pituksimaruuq nuğğaña natmaksigvium natmaksigvigimailaq sivuani. Pituiğlugu uvuñautityatku!” ³ Kia iñuum apiqsruqpatik suvaata pituiğñaiaqmagaan nipliutiyumagiktik, ‘Atanguruam inuğigaa aglaan utiqtitkisiyaa qilamik.’” ⁴ Taapkuak tarra aullağniqsuk. Paqinnigaak natmaksigvium nuğğaña

tumitchiani pituqaqtuaq paanani tupqum. Tarra pituiğniğaa. ⁵ Taatnaluni iñuilli qichaqtuat tamaani nipliutigaik, “Ukuqtiik, suniaqługu una pituiqpitku?” ⁶ Aikłiqsuak taapkuak kiggutiniqsuk Jesus-ñum tillisaatun. Iñuilli taapkuak aullaqtinnigaich. ⁷ Taapkuak taamna nuğğaq Jesus-muutiplugu, aasiñ quppigaatik mattaqługik iłniğaa taavrumuñ nuğğagmun. Jesus natmaksiaqsiñiqsuq. ⁸ Iñugiaktuat iñuich quppigaatin siamitkaqsiñigaich apqutmun, suli iłanich akiguiñik napaaqtum navguqługich illiuqaiñiqsut apqutmun. ⁹ Iñuich sivuagun Jesus-ñum suli tamatkua aquagun nipruagaqsiñiqsut, “Hosanna. Nangaglakput Agaayyun!

Uvvatuq Agaayyutim piliutiqağliun tikitchuaq piqusiqhuni Ataniğmik. *Psalm 118:25, 26*

¹⁰ Agaayyutim piliutiqağliun taamna anjalatchiaqsiruaq pakma sivulliaptiktun David-tun.

Nangakkauli Agaayyun qutchinñiqsrami qilañmi.” *Psalm 148:1*

¹¹ Taatnatun Jesus Jerusalem-munniqsuq. Tavrunaqami isiqhuni agaayyuvikpañmun, qiniqtuagatağaluaqami aniñiqsuq. Tanuğaksipluni aullağniqsuq Bethany-mun piqatigiplugich qulit malğuk maliguaqtini.

Jesus-ñum Pannaqtitkaa Fig Napaaqtua

¹² Uvlaakuqman iluqatin pisuktu-aqamin Bethany-miñ Jesus niğisuliğniqsuq.

¹³ Tautuñigaa asirrisuuruaq napaaqtuq unavaniñ akutuqpaliqagñiqman. Tarra takuniğaa asirritmañaağiaqługu. Tikitñamiun

suqagñiangitchuq. Akutuqpalihñanik paqittuq atakkii pukunnaqsingitlunisuli. ¹⁴ Jesus-ñum nipliutigaa napaaqtuq, “Kia-unniiñ iñuum asi-aqtuǵvigitqikkumiñaitchaatin pakmakñaniñaglaan.” Maliguaqtaiñ tusaaniǵaat taatnaqman.

Jesus-ñum Suaqtuiyaiñha Agaayyuvikpauramik

¹⁵ Tikitñamin Jerusalem-mun Jesus isilgitchuq agaayyuvikpañmun. Anitkaqsiligñigai tunisiullaqtuat suli tauqsigsuktuat taavrumakña agaayyuvikpañmiñ, ulǵutqataqluǵillu nigǵiviich akiñik simmiqsuǵviich suli aquppiutanich tunisiullaqtuat tinmiagruuranik tunillaatiksrauruanik, ¹⁶ suli kiñaunniiñ akiyaqtitchumiñaiññigaa tuniaksrarik agaayyuvikpakuaglugu. ¹⁷ Iñisautiniǵai iñuich, “Aglausimaruuq,

‘Uvaña tupiǵa taiyuutiqaǵisiruuq iñupayaat agaayutyauǵviatnik.’ *Isaiah 56:7* Aglaan ilipsi iriqtuǵviliutinigiaksi tigliniaqtinun.” ¹⁸ Qauklinich agaayuliqsit suli aglaliqirit tusaakamitruñ taamna, pakaǵiaqsiñigaa qanuq taimma piyaqquǵuklugu. Nuyuaǵiliutinigaa atakkii iluqatin iñuich quviǵusuutigiplugich Jesus-ñum iñisauttutai. ¹⁹ Unnuksraaqman Jesus aullalgiññiqsuq nunaqqimiñ piqatiqaqhuni maliguaqtimiñik.

Iñisaaksraq Pannaqluktuamiñ Napaaqtumiñ

²⁰ Suli uvlaaǵuqman apqusaqaqamin taututqinñigaa asirrisuuruaq taimña napaaqtuq. Pannaqluñniqsuq kañituummaǵmi. ²¹ Peterm itqaqtilgiññigaa imña atuumaruuaq aasiñ nipliutiplugu Jesus, “Iñisautrii, asirrisuuruaq napaaqtuq piunillaqsruqtikkan paniqtigñiqsuq.”

22 Jesus-ñum kiugai, “Ukpiqsrishitchi Agaayyutmik.
 23 Iłumutun uqautigipsi, Nipliutigupsiuñ
 iğgiq, ‘Ki, nuutittin igitaulutin tağiumun’
 atuumagisipiaqtuq. Taamna nalupqinaitchuq.
 Ukpiğillapiagupsiuñ iluqnaugusi taatna
 atuumagisinilugu, tavra savaañupkałhiñaugiksi.
 24 Taatnamik nipliqsuñ, qanutchipayaat
 kipigñiugutigikkasi agaayyutigigupsigik ukpiğitchi
 akuqtuğinilugich, suli piginiagisi. 25 Agaayugupsi,
 natqigutimaagumagisi ilagikkasi qanutchimik
 akikñaqtuutiqağniğupsi. Taatnağupsi aapagikkapsi
 pakmani ittuam natqigutimaagisigaasi
 killuutipsitñik. 26 [Natqigutrisimaitkupsi
 iñuñnik atlanik aapapsi pakmani ittuam
 natqigutiyumiñaitmigaasi killuutipsitñik.]”

Kimik Jesus Tuyuğiriqağniqa?

27 Utitqikkamin Jerusalem-mun, Jesus
 isiğniqsuq agaayyuvikpañmun. Qaukñich
 agaayuliqsit suli aglaliqirit suli sivulliuqtigruat
 tikiññiğaat 28 apiqsruqlugu, “Kia aatchuqpatin
 añalatchiğimik savautiplutin tamatkuniña? Kia
 sanñiksriññiqpatin taatnatun?” 29 Jesus-ñum
 kiuniğai, “Apiqsruğniagipsi atautchiłhiñamik
 apiqsruutmik. Kiulgugupsitña uqautigisigipsi
 añalatchiğikun tamatkuniña savalgutilaamnik.
 30 Nakitña John añalatchiğinikpa ilaan
 paptaaqtitichisilaañanik? Agaayyutmiñ
 naaga iñuñniñ? Uqautisitña.” 31 Taapkua
 uqqaagiaqsiñiqsut inmiknun, “Kiuguptigu
 pakmakñaktaunilugu nipliutigisigaatigut,
 ‘Suvaatami ukpiğiniñiqpisiuñ John?’
 32 Naagaqaa uqağumiñaitchugut añalatchiğha

iñukmiqnisaunilugu.” Ilinisa sivuugaginigaich iñuich, atakkii iñupayaaq ukpigipiagnaigaaq John sivuniksriqirauniplugu. ³³ Taatnagaluaqamin kiułhiñağniğaat Jesus, “Uqautilguiññiğiptigiñ.” Jesus-ñumli kiugai, “Uvanaptuuq uqautiyu-miñaitmiñiğipsi nakikña aňalatchiñnikłña tamatkuniña savaaqatilaamnik.”

12

Atrikusaun Nautchirriqiritigun

¹ Tavralli Jesus uqautriñiqsuq Pharisee-ñuruanik atrikusautmik. “Unaguuq iñuk nautchiiviqağniqsuq. Nautchirriğviliuğniqsuq, sapukutchiqlugu avataagun, nivakhuni misuğuliuğviksramik, nappaipluni nasiqsruğvinmik, tarraasiñ atukkirutigiplugu nautchirriqirinun, Taatnaanikami aullağniqsuq uñasiksaumun nunamun. ² Katitchiñaqsipman nautchiiviqaqtuaq tuyuqağniqsuq savaktaagrunkiamik atugaksraq-tuanun piññaaktaaksrautni aitquplugu ilinjitñiñ. ³ Tamatkua taamna tigukamitruñ anauliğniğaat, aullaqtitluguasiiñ saagailaaqlugu. ⁴ Una tuyuqatqinñiqsuq atlamik savaktimik. Aasiasii tamatkua atniaqlugu niaquagun, aullaqtinnigaat uqapiluu tiplugu. ⁵ Tuyuqatqilginñiqsuq atlamik. Maatna tamatkua tuqunnigaat. Tarra iñugiaktuat atlat tuyugikkañi iñuum nanjititqatapiaqtağniğaiç, ilañich anauragaqlugich, atlat tuqquttaqlugich. ⁶ Uvvaguuq taamna nautchiiviqaqtuaq atautchimik iğniqağniqsuq piqpagikkağmiñik. Aqulliu plugu tuyuginiğaa itnaqhuni, ‘Tamatkua taluğigisivalukkaat iğniğikkaga.’ ⁷ Aglaan taapkua

nautchiiriqirit inmiknun uqaǵniqsut, ‘Taamnauvva paitchaktaaksralguruq. Ki, tuqullakput, aasii paitchaktaaksrautaa piyumagikput.’

⁸ Atugaksraqtuat tigguqłunǵiǵaat igñiǵa, aasiiñ tuqqutlugu iginniǵaat taavrumakñja silataanun nautchiivium.

⁹ Qanuǵniaqpa iñua nautchiivium? Utigisiruq tuqqutchaglugich taapkua nautchiiriqirit. Qaitkisigaa nautchiivik atlanun atugaksraqtuun.

¹⁰ Agliqisimasruknaǵiksi Agaayyutim uqałha:

‘Uyaǵak tuppirt ayakkanat,

taamna uyaǵak piitchuillapiǵaqtuq
tuppirauni.

¹¹ Taamna atangum savaǵigaa

suli quviqnaqtuanunasugigikput.’ ”

Psalm

118:22, 23

¹² Jew-ñuplutin sivulliuqtit ilisimaniǵaat uqaqtuutigiplugu atrikusautmik akikñaliqtin. Taatnaqługu tigusuliqpiavsaaǵaluaǵniǵaat Jesus maatna aglaan taluqsraǵniqsut iñunñik. Aasiiñ qanuusiksraiǵamin uniññiǵaat.

Akiliaksrapiatigun Tax-sinik

¹³ Jew-ñuplutin sivulliuqtit tuyuǵiniǵaich ilañich Pharisee-ñuruat suli Herod-kuaqtuat pitchaquplugu Jesus apiqsruqtuutininik.

¹⁴ Tikiumakamin nipliutiniǵaat, “Iisautrii, ilisimarugut nalaunñaruañutilaaqnik sugisunaaqnaqu qanuq iñuich isummatiqaqtilaanat. Suginitmigiñ iñuum suurautilaanja, aglaan ilisautrirutin Agaayyutim iñuuniagvigitqukkananik. Maligutaksrakuagñaqpa akiliiruni tax-sinik Caesar-mun Rome-mi?

¹⁵ Akiliiruksrauvisa tax-sinik naaga akiliññanñitpisa?”

Aglaan Jesus-ñum ilisimanigaa ukpinñuagutaat nipliutiplugich, “Suvaata uuktuuqpsitña? Kiata aatchuqsitña qinillaaksramnik maninmik!”
 16 Tamatkua aatchuqmatni manieuramik apiqsruñigai, “Kisumik atriqagñiqpa?” Kiuniñaat, “Caesar-mik.” 17 Jesus-ñum nipliutiniñgai, “Utiqtitchumagiksi pigikkaña Caesar-m sua-samna ilaanun, suli Agaayyutmun sua-samna pigikkaña Agaayyutim.” Tamatkuatarra quviñusuutiginiñaat nipliutipmatin taavrumiña.

Apiqsruun Anipkakkauñkun Tuqutigiñiñ

18 Tavra ilañich Sadducee-ñuruat Jesus-munñiqsut, taapkua nipliñuuruat tuquruat anitqitlaiñniplugich. Ilinisa apiqsruñigaa, 19 “Iñisautrii, Moses-ñum uqautigaatigut maligutaksrakun itnaqhuni, Anun ilaqatiqaqtuaq tuqukpan qitungigaluaqani, taavruma anutim aniqataan ilaqatniktaagiraksraginiñaa uilgañnaaq qitungisilugu anutmik ilisimanaguniñiñ tuquruam qitungağitilañanik. 20 Uvva uqaaqtañurur itna, Ilaatniguuq tallimat malğuch aniaqatigiich. Anayukñum nuliğiliutiniñaa una añaq, tuqupluniñiñ qitungigaluaqani, 21 suli tuglian nuliğiliutilgiñniñaa taamna añaq aasiñ tuqulgitluni qitungigaluaqani, taatnatunsuli pinayuak. 22 Tarra taatnatunsuli tallimat malğuch nuliğiniñaat qitungigaluaqatin. Aqulliupluni añaq tuqupmiñiqsuqtuuq. 23 Taivrumani anitqitigmi makitqikkuminñ nalliata nuliğigisivaun? Atakkii iluqatinñ tallimat malğuch nuliğiniñaat.”
 24 Jesus-ñum kiugai, “Naluniqpsiuñ nalaunğiqsi? Naluniğiksi Agaayyutim uqałha

aglausimaruaq ilaanlu saŋŋia. ²⁵ Tuquŋaruat aŋitqikkuminŋ atrigigisigaich isagulgich atakkii ilaqaatniktuŋiq itchumiŋaitchuq pakmani. ²⁶ Agliqisimasuknaŋiksi makpiŋaaniŋi Moses-ŋum aŋitqihkun tuquŋigmiŋ —Agaayyutim nipaa tusagŋaqtuq ikualaruamiŋ uqpigauramiŋ itnaqhuni, ‘Uvaŋa Agaayyutaa Abraham-ŋum Isaac-ŋumlu Jacob-ŋumlu’. ²⁷ Kanjicsimaiŋiŋiqsusri. Agaayyutigiŋitkaat tuquŋaruat aglaan agaayyutigiplugu iŋuuruat. Taatnamik kinnirusi ilipsitŋun.”

Kamanagŋiqsraŋat Tillisit

²⁸ Ilaŋata aglaliqirit tusaaniŋaa Jesus-ŋum uqautigikkaŋa Sadducee-ŋuruatnun. Iŋitchuŋiplugu Jesus-ŋum kiggutillautaqaŋha apiqsruŋniŋaa, “Nalliat tillisit tupigitluktaksrauva iluqaŋitŋiŋ?” ²⁹ Jesus-ŋum kiugaa, “Una tilliŋ piitchuillaŋiaqtuq, ‘Naalaŋnisitŋa, Israel-aagmiuŋuruasii, Saŋŋiruaq Agaayyutvut kisimisauluk Atanguruq. ³⁰ Piqpagiraksraŋigini Ataniq Agaayyutin iluqaaniŋ uummatipniŋ suli iluqaaniŋ iŋuutchipniŋ suli iluqaaniŋ isummatipniŋ suli iluqaaniŋ sayagikkapniŋ.’ Sivulliuruksraq tilliŋ tavrataamna. ³¹ Tuglia taatnatun, ‘Piqpagiyumagiŋ iŋuuniaqatin iliptun ililugu.’ Atlamik piitchuq tillitmik kamanatluktuamik taapkuŋnakŋa.” ³² Taavruma aglaliqirim kiuniŋaa, “Iŋisautrii, uqaqtutin ilumutuuruamik. Agaayyutaipiaqtuqtavra atlamik. ³³ Iŋuum piqpagiraksraŋigaa Agaayyun iluqaaniŋ uummatmiŋiŋ suli iluqaaniŋ kanjicsimaiŋigmiŋiŋ, suli iluqaaniŋ sayagikkaŋminiŋ, suli piqpagilugu

iñuuniaqatni in̄misun il̄ilugu. Ihuatluktuq tupiksriruni taapkuḅniḅa tillisiḅñik tikiutriḅiḅmiñ niḅrutinik suli atlanik tunillautiksranik Agaayyutmun.”
³⁴ Taavruma kiupmani isumaturuatun, Jesus-ḅum nipliutigaa, “Ukpiḅilhiñaaḅuḅniḅiñ Agaayyutmun aḅalatchiḅiksran.” Tavrakḅa Jesus apiqsruḅausiksraḅñiḅaat.

Apiqsruun Anniqsuqtikun Akiqsruutauruakun

³⁵ Jesus il̄isautriḅiḅmi agaayyuvikpaḅmi apiqsruḅniqsuḅ, “Suvaata aglaliqirit nipliḅaḅivat Christ, anniqsuḅti akiqsruutauruaḅ, kiḅuviaḅiniḅlugu David-mun? ³⁶ David, aḅalatlugu Iḅqitichuam Irrutchim, itnaḅniqsuḅ,

‘Ataḅum uqaḅtuḅ Atanimnun:

Aḅuvittin kamagitchiiviksrapnun

uvaḅnun akiil̄iñial̄hatnunaglaan uumigiritin.’

Psalm 110:1

³⁷ David-ḅum in̄miñik taiguutiqaḅpagu Ataḅuruamik, ḅanuḅmi Anniqsuḅti David-ḅum kiḅuviaḅitlaniḅpaun?” Iñugaaḅruich naalaḅnisuurut Jesus-mik.

Jesus-ḅum Kiliktuutigigai Aglaliqirit

³⁸ Il̄isautriḅiḅmiñi nipliutigai, “Qaunagiyumagisi aglaliqirit pisuktuatlaturuat akuḅturanik atnuḅaaḅhutiḅ suli iñuḅnun paḅlatḅusuḅplutiḅ tauḅsiḅñiaḅviḅñi. ³⁹ Katraḅviḅitñi suli iñuich niḅiḅḅakmata aḅuppit̄aturut nakuutluktuan aḅuppiutanitñi. ⁴⁰ Ivayaḅtuḅmigaich uil̄gaḅnaat tupiḅikkan̄ich, aasiiñ agaayuuraalḅupmiut siviḅuplugu agaayuḅḅuakikun. Tamatkua tamarra anasiñḅuusiaḅaḅisirut pit̄uglugu atlaniñ iñuḅniñ.”

Uilgaḡnaam Iḡiraḡa

⁴¹ Jesus aquvinniqsuq iḡluanun ilirrivium aasiin tautuktuagaqsiplugich iḡuich iliriruat ilirrivinmun. Iḡugiaktuat umialguruat iliriqpaḡniqsut. ⁴² Piqaqmiḡniqsuq naalgiiktuamik uilgaḡnaamik iliriruamik malḡuḡnik susauraḡnik maniyauraḡnik. ⁴³ Jesus-ḡum tuḡḡuḡniḡai maliguaqtini nipliutiplugich, “Nipliutigipsi, taamna naalgiiktuag uilgaḡnaaq iliritlukuq tamatkunakḡa atlaniḡ iliriruaniḡ. ⁴⁴ Iluqatin atlat piksraqaḡutin ilirirut sippakuuqtuagutin, aglaan aḡnaq piksraiḡḡaḡmi iliriruq tamatkiquḡu iluqaan pigikkani iḡuuniutiksraiḡḡuḡhuniunniḡ.”

13*Jesus Sivuniksriqiruaq Piyaqquḡniathanik Agaayyuvikpaum*

¹ Jesus aullaacsipman agaayyuvikpaḡmiḡ, maliguaqtaan ilaḡata nipliutiniḡaa, “Iḡisautrii qiḡiḡuḡ. Qanutun piḡḡaḡnaḡtigivat makua uyagaich marrumani agaayyuvikpaḡmi!”
² Jesus-ḡum kiugaa, “Quviḡusuutigivigich makua kamaḡtuat tupqich qiḡikkatin? Kisiḡḡuqtaḡaḡumiḡaitchuq uyagaḡmik qalliani atlam ulḡutauniaḡitchuamik.”

Jesus Sivuniksriqiruaq Iḡuilliuḡutniglu Piyaqsiutiksramiglu

³ Aquppiuqtuagutin Jesus-lu iḡḡiḡi atiqaqtuag Olives-mik akiani agaayyuvikpaum, Peter-mlu, James-ḡumlu, John-ḡumlu, suli Andrew-m apiqsruḡniḡaat kisiḡḡuutiplugu, ⁴ “Uqautitigut, qakugun tamanna atumaniaqpa? Suli

sukun ilitchuqqutigun ilitchuḡigisivisa iluqagmin tamatkua atuumaaqsikpata?”⁵ Jesus-ḡum uqaaqsiñigai, “Qaunagiyumausi; kisumun iñunmun kinnipkaḡniaqasi!”⁶ Iñugiaktuat tikiomagisirut atuḡlugu atiga nipliḡutin, ‘Uvaḡa Christ-ḡuruḡa’. Kinnitñikkisirut iñugiaktuanik.⁷ Ihuilliḡniaqasi tusaqsraqaḡupsi aḡuyamik maani naagaqaa uḡasaktuani. Aglaan isuklitchumiñairgaqtuqsuli.⁸ Nunaaqḡich akikḡaqtuliḡisigaich atlat nunaaqḡich, suli atanguviich akikḡaqtuliḡisigaich atanguviich atlat, nuna iliqsraqisiruq atlakaḡiñi nunani. Itkisipmiuq niḡisunḡaq suli ihuilliḡiq. Tamarra tamatkua aullagñisaḡigisigai nagliksaahum.

⁹ “Aglaan qaunakkiḡikkumausi ilipsitñik. Qaitqataḡisigaasi uqaaqsittaqtitchirinun, suli ipiḡaqtuḡisiyaasi katraḡvinñi. Tikiutigisigaasi kavauruanun umialguruanunlu pisigilunḡa. Tavra piviksraqaḡisiñiqsusi ilisimaraulusi.”¹⁰ Tamatkua atuumagaluaqtitnagich quliaqtuaḡigisigaat tusaayugaḡiksuaq iñunmun nanipayaaq.¹¹ Qakugun tigukpasi aullautilusi uqaaqsittaḡvinmun isumaalusunḡaqasi sivuani piviksram sumik uqaksrapsitñik. Taivrurmani Iḡqitchuam Ir-rutchim ilisautigisigaasi nipliutiksrapitñik. Tavra nipliutigiyumagiksi. Taamna Irrusia Agaayyutim uqaaḡisiruq ilipsigun; nipliyumiñaitchusi.¹² Aniaqatiunuruat qaitqataliḡisigaich aniaqatiutin tuqqutaksraulugich, suli aapagikkatin iḡñiguruat. Iliḡaat akikḡaqtuliḡisigaich aḡayuqaatin unniñ tuqqutaksraulugich tamatkua.¹³ Iñuich nanipayaaq uumigigisigaasi pigilunḡa. Aglaan

Agaayyutim anniqsuġisigaa sivutmuulguruaq isuanunaglaan.

Tatamnapiag'ataqtuaksraq

14 “Iñuk agliqiruaq ukuniġa kanjqsili! Tautukkisigiksi nagġunallapiag'ataqtuaq qikaġuni tavrani qikaġviksraqviginġisag'miñi. Taipkunani uvlut tamatkua Judea-mi ittuat qimakkumaut iġġiñun. 15 Iñuk inniġumi tupqum qaani isig'niaqani saagaksraqsiuġiaġuni tupqum iluaniñ. 16 Suli taamna qakma nautchiivini utiġniaqani saagaġniaġuni atnuġaamiñik. 17 Qanutun tatamnaqtigigisivat tamatkunani sinaiyauruani suli miluktitchiruani taipkunani uvluni. 18 Agaayyumuusi qimagviksraqsi ingitqulugu ukiumi. 19 Taipkunani uvluni iñuich nagliksaatlullapiag'niaqtut qanapaniñaglaan Agaayyutim nuna iñigataqmagu. Aasiñ taatnatun nagliksaaqtigiqikkumiñaitchut aquagun taavruma. 20 Aasiñ Atanġum ilanġaqtanġisuaqpagich taipkua uvlut kiña iñuk anniqsukkauyumiñaitchuq, aglaan pisigilugich piksraqtaag'ikkañi ilanġaqtagaġisigai taipkua uvlut. 21 Taimanigun kia iñuum uqautikpasi, ‘Atanġi, uvva Christ-ġuruaq Agaayyutim akiqsruutigikkañ’ naagaqaa uqautikpasi ‘Atanġi, ilaa taimña’, ukpig'iniaqmagich. 22 Anniqsuqtinġuat suli sivuniksriqirinġuat iligisirut savaaniglu quvinqaqtuaniglu. Taavrumuuna kinniñiaġniġaich Agaayyutim piksraqtaanġi pisag'iyumiñag'umisigik. 23 Taatnamik qaunatiag'ikkumausi! Kilikkipsi sivuani tamatkuniġa iluqanġitnik pinaiñnaisa.

Aggiłha Igñinan Iñuum

24 “Taipkunani uvluni, pianikpan taamna ihuilliugutiqpak, siqiñiq taaqsigisiruq, sulitattqiq qaumagingiguni.

25 Uvluğiat katakkisirut qilañmiñ, suliquammatipayaanji silam nuktitaulutiñ inimikniñ. *Isaiah 13:10; 34:4*

26 Taivrumanu uvlumi iñuich tautukkisigaat Igñina Iñuum agqisuaq nuviyakun piqaguni kamañtuamik saññimik kamañtutuummağmi. 27 Taamna tuyuqagisiruq isaguliñnik katitchityaqtuanik atautchimun Agaayyutim piksraqtaagikkaniñnik nakikñapayaaq.

Iłisaaksraña Asirritłaitchuam Napaaqtum

28 “Iłisaagağitchi asiaviqutiniñ, itnaqhuni, nauriuraq nauñuraaqsiivaalukman qiniğnaqsiuraaqsiptomata akutuqpaliksraili isimaragigiksi upingaam qallilha. 29 Taatnatuntuuq, tautukkupsigik tamatkua atuumaruat ilisimagisigiksi isuksram tikiuamaaqsiłha. 30 Iłumun nipliutigipsi, ukua iñuich tuquyumiñaitchut atuumagaluaqtitnagu iluqaan tamanna. 31 Qilağlu nunalu piigisiruk aglaan uqałitka piigumiñaitchut.

Pivia Agqiliksraña Iłisimaraitchuq

32 “Kia-unniñ iñuum nalugaa taimanigun Igñinan Anutim qakugun agqiliksraña, uvaña unniñ isagulgich ittuat pakmani nalugaat, aglaan kisimi Aapaa ilisimagaa. 33 Qaunatiqiağiksiłusi, itqummaagikkumausi, atakkii nalugiksi sumi atuumalıksraña. 34 Atriqaqtuq umialinmik

aullaqtuamik un̄asiksuamun nunamun
 unitchipl̄uni tupiḡmiñik. San̄jiksriññiḡaa
 pirigikkani savaaksrajanik, tilipl̄luguasiiñ talum
 munaqsraa qaunatqiaḡiquplugu. ³⁵ Taatnamik
 itqummaaḡikkumausi atakkii nalugiksi qakugu
 aṇaayuqaṇa tupqum aḡgih̄ksrajan, unnuami
 naaga unnuaḡruami naaga uvlaatchaurami
 unniñ uvlaami. ³⁶ Aḡgiḡumi tavrak̄atchiaq
 paqin̄ḡitchumagaasi siñiḡusi. ³⁷ Nipliutigikkaḡa
 iluqapsit̄n̄un sivuani uqautigiḡiga iñupayaanun,
 Itqummaaḡikkumausi!”

14

Sivunniuḡun Tuqutchuk̄lugu Jesus

¹ Atuumagaluaqtitnagik mal̄guk uvluk
 Jew-ṇuruat niḡiqpagvikaan̄atalu atilik
 Apqusaakkauliḡmik suli niḡih̄hata puvlak-
 siḡniḡilaamik qaqqumik, qauk̄in̄isa agaayuliqsit
 suli aḡlaliqirit pakaaḡiniḡaat qanuḡim̄ña
 tigusuk̄lugu Jesus iriḡaqtuḡutin̄ tuqulluguasiiñ.
² Aḡlaan ilin̄ich nipliḡñiqsut, “Niḡiqpagvikaam
 uvluani taatnaḡnianḡitchikput. Iñuich
 aupatchakpiaqtut.”

Jesus Tipraḡiksakkauruq Bethany-mi

³ Jesus-uvva inniqsuq Bethany-mi, tupqani
 Simon-ṇum atniḡñautiqaqtuam auyugaqtuamik.
 Aasii niḡipkaḡlugu aḡnam tikiññiḡaa saagaqhuni
 akisullapiaqtuamik uqsruḡutmik atiqaqtuamik
 Nard-mik. Taavruma aṇmaḡniḡaa nakasruṇṇuaṇa
 kuvik̄lugu uqsruḡun Jesus-ṇum niaquanun.
⁴ Iṇaṇisa iñuich ih̄uagin̄ilgiññiḡaat aasiiñ avatmun
 nipliq̄hutin̄, “Suvaata una piilaamun uqsruḡun

atuqpa? ⁵ Tuniñayaqtuq qaaniġlugu pinasut kavluutit taalanik aasii qaiġlugu manik nagliñnaqtuanun.” Taatnaqhutin uqapiluktut akikñaqhugu aġnaq. ⁶ Jesus-ñum nipliutigai, “Suginaiqsiun! Suvaata ikuilliuqtitpisiun taamna aġnaq? Una savaaqaqtuq nakuuruamik uvanun. ⁷ Nagliñnaqtuat itchaġataqtut. Taimma qanutun savautilhiñaugisi nakuuruamik piyumiñagupsi, aglaan nayuutilhaiñagumiñaitchuña. ⁸ Aġnaq savaaqaqtuq piyumiñakkaġmiñik. Tipraġiksagaa timiġikkaga itqanaiyautiplugu iluvikkauiksrañanun. ⁹ Uqautigipsi, nanipayaaq nunami quliaqtuagikpatruñ tusaayugaagiksuaq iñuich uqautigigisigaat nalupqinaigġlugu aġnam taavruma taatnalha itqakkutauniasii ilaanun.”

Judas Aniqtuq Aatchuutigisukġlugu Jesus

¹⁰ Judas Iscariot, ilaṇat qulit malġuich maliguaqtit, utlautiniqsuq qaukñitñun agaayuliqsit aatchuutigisukġlugu Jesus ilinjitñun. ¹¹ Tusaakamitruñ quviasuligñiqsut, sulikiqsruġniġaat aatchuġukġlugu manijñik. Tavrakña Judas utaqqiaqsiñiqsuq aatchuiviksramik Jesus-mik pisuġnaqsilugu.

Jesus Niġiqatauniqsuq Maliguaqtimiñi Niġiqpagviani Atiliñmi Apqusaakkauġimik

¹² Sivulliqpiami uvluani niġiqpagvikaam pulaksigñiġilaamik qaqqumik ipnaiyaaq tuqqutau-raqtuq itqakkutaupluni Apqusaakkauġimun. Jesus-ñum maliguaqtaiñ apiqsruġniġaat, “Nanili itqanaiyaquvisigut niġiqpakiksraptiknik atiliñmik Apqusaakkauġimik?” ¹³ Jesus-ñum tuyuġigik malġuk maliguaqtin nipliutiplugik,

“Nunaaqqimukkitchik. Tavrani paaḡisigiktik iñuk saagaqtuaq qikumik imiqaḡviñmik. Malikkumagiktik. ¹⁴ Napmun isiqpan nipliutiyumagiktik tupilik, ‘Iisautri nipliqsuq, nanili iniqaqpich niḡḡiviksramnik ipnaimik atiliñmik Apqusaakkauḡimik piqasiḡluḡa maliguaqtimnik?’ ¹⁵ Taavruma urriqsuutigisi-gaatik nalauraallagviñmik inituruamik qulligmi inimi itqanailaamik inuqsraḡaiḡluḡu. Tavrani itqanaiyautiyumagiptigut.” ¹⁶ Jesus-ḡum maliguaqta aullaqtut nunaaqqimukhutiñ. Paqin-niḡaat nipliḡha taatnatupiaq, itqanaiyaqhutiñ niḡiqpagviksramun atiliñmun Apqusaakkauḡimik.

¹⁷ Anaqaksraaqman Jesus tikiññiqsuq piqatigi-plugich qulit malḡuich. ¹⁸ Niḡipkaḡluḡich Jesus-ḡum nipliutigai, “Ilapsisamma niḡiqatigikkaḡma aatchuutigigisigaḡa.” ¹⁹ Taapkua aliasuliḡñiqsut nipliutiplugich atausiuttaaqhutiñ, “Uvaḡa pivinḡa?” atlatsuli, “Naaga uvaḡa?” ²⁰ Jesus-ḡum kiunigai, “Ilapsisamma qulit malḡuuplusi ittuasi misuksiqatigikkaḡma puggutamiñ. ²¹ Iñuk agaayyutitḡaqtauruaq nalunaiqsaaq tuquruksrauruq tuvraḡluḡu aglausimaruuaq ilaagun. Nakliuñ iñuk tamna aatchuiruaq Iñuñmik agaayyutitḡaqtauruamik! Iḡuatlukkayaqtuq taimani aninitchumi.”

Atanḡum Nullautchiḡvia

²² Tamatkua niḡilḡataqtitlugich Jesus-ḡum tigummipḡluḡu qaqquq quyyatipluguasiñ avguḡluḡu qaiññiḡaa maliguaqtimiñun nipliḡhuni, “Tigulugu niḡḡisiuñ, taamna timiga.” ²³ Jesus-ḡum tigukamiuñ qallun quyalgitḡluḡu Agaayyun,

qaiññigaa tamatkunuja imiqsillaavigipluguasiñ.
²⁴ Nipliutigai, “Una auga maqiruaq iñugiaktuanun.
 Taavrumuuna Agaayyutim taluǵniqusigaa
 aqiqsruutni. ²⁵ Nipliutigipsi, imitqikku-
 miñaitchuna asiam misuǵuanik taivrumujaaglaan
 imiǵviksramnun nutaakun añaayuqautaani
 Agaayyutim.” ²⁶ Tavra atuanikamiñ atuutmik
 aullaǵniqsut iǵǵimun atiliñmun Olives-mik.

Jesus Sivuniksriqiruaq Peter-m Piilaagñiathanik

²⁷ Jesus-ñum nipliutigai, “Marrumani unnuami
 iluqasi nikatchakkisirusi piqutigiluna. Atakkii
 aglausimaruqaq,

‘Tuqqutchiruna munaqsrimik,
 taatnamik ipnaich siamitkisirut.’ *Zechariah*
^{13:7}

²⁸ Aglaan kiñuagun añitqianikkuma aullaǵisiruna
 sivupsitñi Galilee-mun.” ²⁹ Peter-m

nipliutigaa, “Iluqatiñ unitkaluaqpatinunniñ,
 nikatchakkumimiñaitchuna.” ³⁰ Jesus-ñum

itnaǵniǵaa, “Uqautilakpiñ, marrumani unnuami
 aqargiqpak qalǵuqtaǵaluaqnagu malǵuñniaglaan
 piilaǵutigigisigikma piñasuniaglaan.” ³¹ Aglaan

Peter nipliqsuq qapinaiqhuni, “Tuqulunjaunniñ
 nayuǵniǵikpiñ. Piilaǵiyumiñaipiaǵikpiñ
 sumiunniñ.” Taatnatuntuuq nipliqmiñiqsut
 iluqatiñ.

Jesus Agaayuruq Gethsemane-mi

³² Jesus-lu malǵuaqtiniñ tikitñamiñ nunagik-
 saañanun atiliñmun Gethsemane-mik nipliutigai,
 “Aquppiuraallagitchi uvani agaayutyatilluna.”

³³ Piqatiginiǵai Peter-lu, James-lu, suli John.
 Uqumailliullapiǵniqsuq nagliñnaqsipłuniunniñ

irrutchiǵmigun ³⁴ nipliǵhuniasiiñ, “Ar-rii, uqumaiǵıullapiaǵniqsuǵa. Alianam pisagıǵhiñaaǵuqtaǵaana. Tavraniittuallagitchi qaunaksruqasıǵıǵluǵa.” ³⁵ Taavunıaqaallakhuni sitquǵniqsuq nunamun agaayupluniasiiñ nagliksaaǵunıtluni piñagumiñaqpan. ³⁶ Itnaǵniqsuq, “Abba, Aapaan, suapayaaq analatkiñ pi-ıqugaluagıga nagliksaaǵutiǵpak uvamniñ. Aglaan pisulhiñ atuumayumuıuq, pisulıǵıñılaapkun.” ³⁷ Jesus-ıum utıqami paqıtlugich siñıktuat nipliutinıǵaa Simon Peter, “Simaan, siñıkpich? Munagıuraallakkumiñaiñıñııqıpchunniñ akkuvauraq?” ³⁸ Tavra nipliutilǵiñıǵai, “Siñıñiasunıaqaasi agaayulusılu, ukpiqsri-saiñıtchumausili uuktuakkaugupsi. İñuk ilımutun piyummatıqagıaluaqhuni irrutchiǵmigun, aglaan timimigun sayaitchaqtuq.” ³⁹ Jesus aullatqıñııqsuq agaayutyahuni sivuanısun. ⁴⁰ Utıqami paqılǵiñıǵai siñıktuat, irratiñ uisalǵuıllıllakıugichunniñ. Taatnamik kiuqausik-sraiñıǵaat. ⁴¹ Utıqami piñayuakni nipliutinıǵai, “Kiikaa, siñıgıtchi qanutun mınguiqsıǵusılu. Aglaan siñıkpaaniktusi. Uvva aatchuutaıksraña iñuum İǵıñıan tikitchuq analataǵıyumiñaqsiplıgu killuliqirinun. ⁴² Makıllusi, utlaglavut, atanıi tunirıǵıkkaga imma tikitchuq.”

Jesus Tiguniǵaat

⁴³ Jesus uqaqtıtlıgu Judas, ilanat qulıt malǵuıch malıǵuaqtaiñ tikiñııqsuq. Agııqasıqhuni iñugiaktuanik iñunınik, saviqaqhutiñ sulı anautchıraqhutiñ. Qaukıñıch agaayulıqsit, aglaliqiritlu sulı sivullıuqtıǵruat tuyuǵıniǵaich.

44 Taavruma tuniritñiktuum ilaanik qaiññigaa itnaqhuni ilitchuǵipchautigigisiñipluǵu, “Taamna kunikkaǵa, tavra ilaanuǵisiruq. Tiguyumagiksi aullautiluǵasiiñ qaunagilugu.”⁴⁵ Judas-
 num tikirgauraqamiun Jesus nipliutinigaa, “Iisautrii,” kunikluǵu.⁴⁶ Aasiiñ tamatkua tigguruǵunniǵaat.⁴⁷ Ilañata maliguaqtaiñ qichaqtuum amuliqamiun savikpani anaunigaa savaktaat qaukhiata agaayuliqsit, siutaiqsiqǵu.⁴⁸ Jesus-num nipliutigai, “Suvaata tigutyaqpisitña savikpaliraaqhusi anautaniglu? Savvaqǵuktaunasugivisitña?⁴⁹ Uvlutaugagipman agaayyuvikpanmi ilisautiplusi naagauvva tigullaitchipsitña, aglaan aglaksimaaqtuaq taatna Agaayyutim uqałhani ittuksraupluni.”⁵⁰ Tarrali maliguaqtai iluqatin suksraaǵu qimanıiqsut.

⁵¹ Nukatpiaq, maliguaqtaiñ ilañat, atnuǵaaqǵniqsuq qalipquahiñamık. Tiguliqsaqmanıtuuq⁵² qalipquani unitluǵu qimanıiqsuq atnuǵaunnani.

Jesus Uqaqsittaagvinmi

⁵³ Taapkua tigusiruut pituıgun tasiuǵniǵaat Jesus qaukhiatnun agaayuliqsit, katımaruanun iluqatin qaukhiñich agaayuliqsit sivullıuqtıǵruat aglaliqiritlu.⁵⁴ Peter malikmiñıqsuq unjasiuraaqhuni silataanunaglaa igluqpanan agaayuliqsit qaukhiata. Aquppiqataunıksuq qaunaksrini naniaqtuaqhuni ikniǵmi.⁵⁵ Qaukhiñich agaayuliqsit suli iluqatin uqaqsittaagtıchirit pakaaqǵniqsut agvisiksranañik akiknaǵluǵu Jesus tuqqutçukluǵu, aglaan paqıtçitlaiñıiqsut.⁵⁶ Iñugiaktuat

ilisimaraugaluaqtut akikŋaqhugu, aglaan ilisimaruuat atinjtqataqtut. ⁵⁷ Tavra ilisimarit ilaŋich makinniqsut akikŋaqhugu nipliqhutin, ⁵⁸ “Tusaagikput nipliqman, ‘Piyaaquġisigiga agaayyuvikpak iŋiqtauruaq argaŋnik, aglaan piŋayuakkun uvlut nappaiŋiaqtuŋa atlamik iŋiqtaunjtchuamik argaŋnik.’” ⁵⁹ Ilisimaritunniŋ taapkua piqasiutilguiŋŋiqsut taavrumuuna. ⁶⁰ Qaukŋiat agaayuliqsit makinniqsuq sivuġaatni. Tarra apiqsruġniġaa Jesus, “Kiggutiksraitpiuŋ una ilisimarit uqaġikkaŋat akikŋaqhutin?” ⁶¹ Aglaan Jesus nipaisaaqtuq uqaŋitluni sumik.

Apiqsrutqilgiŋŋiġaa qaukŋiata agaayuliqsit nipliqhuni, “Christ-ŋuvich, Igŋiŋa Nangakkauruam Agaayyutim?” ⁶² Jesus-ŋum kiuniġaa, “Tarra, Ilaŋuruŋa. Tautukkisigiksi Iŋuum Igŋiŋa aquppikpan taliqpiani Saŋŋipayaalgum qiŋiġisiplugu atqaqpan nuviyakun qilaŋmiŋ.” ⁶³ Qaukŋiata agaayuliqsit aliktuġniġai atnuġaani nipliqhuni, “Inuqsraŋaiqsugut ilisimarauruksramik! ⁶⁴ Tusaagiksi uqaġniġuutaal Qanuq sivunniġniġpisi?” Iluqatin katimaruat tuqqutaksraġuġniġaat. ⁶⁵ Ilaŋisa tivvuaqtuqhugu, irrak matuqqaqhugik anaumikkaat apiqsruqhugu, “Ki, nalautchagiŋ kimun anaumiktilaaqnik.” Taatnaanikmata qaunaksrit tiguplugu pattaŋniġaat.

Peter-m Jesus Piilaagigaa

⁶⁶ Peter ititlugu silataani uqaqsittaagvium tik-iŋŋiġaa aġnam savaktaan qaukŋiata agaayuliqsit. ⁶⁷ Uuma tautukamiuŋ naniaqtuaqtuaq inmiŋik ilisaqŋiġniġaa nipliuti-plugu, “Ilvittuq

piqatigipmikkañatin Jesus Nazareth-mium!”
⁶⁸ Peter piilaaqtiqtuq, “Naluruña. Kanjicsimañitchiga qanutchimik uqaqtilaan.” Nuktaaqtitlugu aqargiqpak qalğugñiqsuq.

⁶⁹ Suli ağnam taututqilgitñamiuñ nipliutiniğai tamatkua qichaqtuat, “Uvvauna ilagipmikkañat.”

⁷⁰ Peter piilaatqilgiññiqsuq. Kinuagunsuli qichaqtuat tavrani nipliutiniğaat Peter, “İlumun ilagigaatin Galilee-ğmiuñuplutin.”

⁷¹ Aglaan suviagaqsiñiqsuq itnaqhuni, “Agaayyutim anasiññuqsaglıña uqañitkuma ilumutuuruamik. Nalugiga kisuutilaaña taavruma añutim.”

⁷² Tuglılıqıgugu aqargiqpak qalğugñiqsuq. Peter-m itqagnıgai uqalıgıkkañi Jesus-ñum, “Aqargiqpak qalğuqtağaluaqnagu malğunıniaglaan piilaagutigigisigikma piñasuniaglaan.” Itqaqamiuñ taamna qiagaqsiñiqsuq.

15

Pilate-muutiniğaat Jesus

¹ Tavra uvlaatchaurami qaukñich agaayuliqsit piqatigiplugich sivulliuqtıgruat suli aglaliqirit suli iluqagmıñ uqaqsittaagtitchirit katimaniqsut sivunniuqhutin. Tamatkua Jesus qılıqtinniğaat. Qilğutilik tasikuaqlıgugu Pilate-muutiniğaat kavanauruamun.

² Pilate-ñum apiqsruğaa, “Uvva Jew-ñuruat umi-aligivatin?” Jesus-ñum kiugaa, “Tavra ilvich taatnaqtutin.”

³ Qaukñich agaayuliqsit pa-siuğniğaat iñugiaktuatigun sutigun. Aglaan Jesus kiumaksrıñgiññiqsuq.

⁴ Pilate-ñum apiqs-rulgitkaa, “Kıgğutiksraiññiqpich? Qanutunaglaan

iñugiaktautigiruanik pasiuqpatin!”⁵ Jesus nipliñgitchuq. Taatnamik Pilate quvigusunñiqsuq.

Jesus Tuquruksraguġaat

⁶ Ukiupayaaqman Jew-ñuruat niġiqpagvikaatni atiliñmi Apqusaakkauġmik Pilate annaktitchi-raġniqsuq atautchimik isiqtamik kisupayaamik pisukamiñ. ⁷ Akunġatni isiqtat iñuk inniqsuq atilik Barabbas-mik iñuaqatauruaq taapkua aņuyakmata akikñaqługu Roman kavamaņatnik. ⁸ Iñugayaat Pilate-mukamitruñ qasriłiaqsiñiġaat pituiquplugu isiqtaq piragiłiġmisun sivuani. ⁹ Pilate-ñum kiugai, “Pituiġitquvisitña Umialgatnik Jew-ñuruat?” ¹⁰ Iłitchuġiniġaa qaukñiñisa agaayuliqsit qaitchiłhat Jesus-mik siqñataqaliġmiktigun. ¹¹ Aglaali qaukñich agaayuliqsit akatchiñiqsut iñuñnik Pilate-ñum pituiġitquplugu Barabbas-mik. ¹² Pilate kiugai, “Qanuġisiñiqpigu una taiguutiqaqtuaq Umialgatnik Jew-ñuruat?” ¹³ Iluqatiñ iñuich nipliqaqpañiqsut, “Kikiaktuutili!” ¹⁴ Pilate-ñum apiqsruġniġai, “Suvaata? Savamaqłuqaqpa?” Aglaan iñuich nipliqaqpaurallapiagiñiqsut, “Kikiaktuutisiuñ!” ¹⁵ Pilate-ñum quyalisukługich iñuich pituiġniġaa Barabbas iliñitñun. Qaitkamiuñ Jesus aņuyyiuqtimiñun tiliñiġai, “Ki, ipiġaqtuqsuñ! Kikiaktuutinaqsiruq.”

Aņuyyiuqtit Mitautigigaat Jesus

¹⁶ Aņuyyiuqtit itqutiniġaat Pilate-ñum tupiqaqpañanun, aasiñ katitquniġaich atlat aņuyyiuqtit, ¹⁷ atnuġaaqługu akisuruanik kaviqsaamik suli niaquusiługu kakitłagñanik aasiñ iliplugich niaquanun. ¹⁸ Kamagiññuagiñiġaat

sivugaani nipliqhutin, “Uvvaguuq Umialgat Jew-nuruat!” ¹⁹ Anaullagnigaat niaquagun anautamik sulitivvuaqtuqlugu sitqugvigiplugu sivugaani Jesus. ²⁰ Mitautigianikamitruj mattaqtinnigaat kaviqsaq silatiguag atipkaqluguasiin ilaan atnugaaninik. Tavra aullautinigaat kikiaktuutiviksranun.

Jesus Kikiaktuutigaat Sannigutamun

²¹ Uvvaguuq iglaullaamin anuyyiuqtit paaagnigaat inuk atiqatuaq Simon-mik utiqtuaq nunaqqimun. Nunuriinigaat iqsruquplugu Jesus-nun kikiaktuutriviksrana. Taamna Simon Cyrene-nagmiu aapanak Alexander-mu Rufus-numlu. ²² Tikiutinigaat nunaananun taiyuutilinmik Golgotha-mik mumiutiqaqhuni “Niaqum Saunga.” ²³ Imiksritkaluagnigaat asiam misuguanik avuplugu sunagnitchuamik. Aglaan Jesus imininiiniga. ²⁴ Tamatkua anuyyiuqtit kikiaktuutigaat. Tavra aviktuagnigaich atnugaanin aasiin saaptautigiplugich qanutchimik inuk piksraquplugu. ²⁵ Nine-aklaaqman uvlaami kikiaktuutinigaat. ²⁶ Aglaich pasikkusanin ilinigaich niaquan qulaanun itna aglakugich, “Umialgat Jew-nuruat.” ²⁷ Ilaani kikiaktuutiriqataunigsuk malguk tiglinniaqtik, ilaqataa taliqpian tunjaani sulililaqataa saumiani. ²⁸ [Sivuniksriqirim tarra Agaayyutim uqalha immiumaruq, “Irrutinigaat savamaqluktuatun.”]

²⁹ Inuich apqusaatuat niaqulanigsut nipliaplutin pisaanjaninik Jesus-mun, “Aa! Uqaguuruatin piyaqqulhiinauniplugu agaayyuvikpak aasiin nappatqiglugu pinasuni uvluni, ³⁰ ki,

anniqsugĩñ ilipnik, aasiĩñ atqagĩñ sannigutamiñ.”
³¹ Taatnatuntuuq qauklinjisa agaayuliqsit piqasiqhutin aglaliqirinik mitautigigaat, “Una anniqsuiragtuq atlanik, aglaan inmiñik anniqsulguitmiñiqsuq. ³² Ki, Christ, Umialga Israel-ñum, atqagutin kikiaktuutriviñiñ! Uvagut tautukkuptigu ukpiğiyumaikput.” Taapkuak kikiaktuutriqatauruak suviağutiniğaa.

Jesus Tuquruq

³³ Uvlug qitiqquqman taaqsiñiqsuq nuna-payaami. ³⁴ Three-aklaaqman Jesus nipitusiñiqsuq, “Eloi, Eloi, lama sabachthani?” mumiutiqaqhuni, “Agaayyutmaan, Agaayyutmaan, suvaata suqutigingiqpiña?” ³⁵ İlanjich tamatkua qichaqtuat tusaakamiuñ niqliqsut, “Atanjii, tuqluğagağaa Elijah.” ³⁶ İlanjat iñuich tiguliqamiuñ allaqtigun qilamiksruaqhuni misuktiqluğu misuqqumun, isautchiqsiqluğu ayauppiniñmik qaqıuukkun aktuqluğu niqliqhuniasiiñ, “Ki, qiniğumagikput Elijah agğigisipmagaan atqautityağluğu.” ³⁷ Jesus nipaalaliqhuni tuquniqsuq. ³⁸ Talukuyaaq agaayyuvikpañmi siiksiğniqsuq tatpichakña takanuña taatna. ³⁹ Tavra anuyyiuqtit qauklat qichaqtuaq Jesus-ñum qaniñani tuqupman nipliğniqsuq, “İlumutun taamna anun iğniğiniğaa Agaayyutim.”

⁴⁰ Itmiñiqsut ağnat tautuktuat unavaniñ, ilagiplugich Salome suli Mary Magdalene suli Mary, aakagikkanak taivruma kamanaiñniqsram James-ñum suli Joses-ñum. ⁴¹ Tamatkua piqasiqsuğniğaat Jesus Galilee-mi itman

savautiplugulu. Atlat iñugiaktuat aġnat malinġigaat Jerusalem-mun.

Jesus Iľuviġñiġaat

⁴² Unnuksraaġuraaqman Joseph Arimathea-ġmiu tikiññiqsuq. Uvva uvluani sivuani Jew-ġnuruat minguiqsiagviat piuq. ⁴³ Taatnamik ilaa taluqsraiġhuni utlautiniqsuq Pilate-mun. Inġiaġiniġaa Jesus-ġnum timaa. Joseph kamagikkau-pluni sivulliuqtigruaġuniqsuaq niġiugaqaġniqsuq aullaġniġiksraġjanik aġaayuqautaaniq Agaayyutim. ⁴⁴ Pilate quviġusunġniqsuq Jesus tuquaniktigniqman. Tuqľuġniġaa aġuyyiuqtit qaukľiat apiqsruqľugu tuquaniktigmagaan. ⁴⁵ Tarra iľitчуġianikamiuġ taavrumakġa aġuyyiuqtit qaukľiatniñ Jesus-ġnum tuqqutilaana, qaitkaa timaa Joseph-mun. ⁴⁶ Joseph tauqsigñiqsuq ukiľhaaġiksaamik. Atqautiplugu Jesus-ġnum timaa puuqľugu ukiľhaaġiksuamik iľiñiġaa iľuviliuqtamun uyaġaġmi. Aksrakľugu uyaġaġmik taluniġaa taamna iľuviq. ⁴⁷ Mary Magdalene suli Mary aakagikkana Joses-ġnum qiniġniġaak napmun iľiñiaqmanġaan.

16

Jesus Anġitqiksuq Tuqutiġmiñ

¹ Jew-ġnuruat minguiqsiagviat qaanġjanikman, Mary Magdalene suli Mary aakana James-ġnum suli Salome tauqsigñiqsut tipraġiksaanik uqsruqtigukľugu Jesus. ² Uvlaatchaurami sivulligmi uvluani akunniqsam tikitchut iľuviġmun nuiyasriuraqmiuġlu siqiñiq. ³ Uqaksraqtuniqsut inmiknun, “Kiami aksrakkisivauġ uyaġak paananiñ iľuvġum?” (Atakkii

uyagak anjigaluaqtuaq). ⁴ Tavraknja tautuņnigaat uyağak aksraksimaanikhugu.

⁵ Tavra ađnat isiđniqsut iluviđmun. Tautukkaat nukatpiaq aquppiuraaqtuaq taliqpian tujaani atnuđaaqaqhuni takiruamik qatiqtaamik. Quviđutchaņniqsut.

⁶ Aasiñ nukatpian nipliutigai, “Quviđusunjaqasi! Pakakkiksi Jesus Nazareth-miu kikiaktuutrauruaq. Agaayyutim anjitiqisitkaa. Uvani ingitchuq. Qiñiqsiuņ nallavia.

⁷ Aglaan uqautityaqsigik maliguaqtit Peterlu, ‘Immaimña Galilee-muņniaqtuq sivupsitñi, taamani tautukkisigiksi tuvrađlugu uqauttutaa ilipsitñun.’” ⁸ Tarra uniññigaat iluviq qilamik. Tatamitpaitlutin uuliksiñiqsut. Nipliñiññiqsut iñuņmun apqutmikni iqsitchakpaitlutin.

Jesus Sagviqsuq Mary Magdalene-mun

⁹ Jesus anjitiqikhuni uvlaatchaurami sivulligmi uvluani akunniqsaam, sagviđñiqsuq sivulliplugu taivrumuņa Mary Magdalene-mun irrusiqluiyakkamiñ tallimat malguņnik.

¹⁰ Taavruma utlaņnigai piqatigisuukkanji Jesus-ņum kiñuvđuruat qaiplutinlu. ¹¹ Uqautinigai Jesus iñuuniplugu suli tautuņniplugu. Tamatkua naagatai kiñuvđuruat tusaakamiņ ukpiđingñiññigaat.

Jesus Sagviđñiqsuq Malguņnun Maliguaqtinun

¹² Kiņuagun Jesus sagviqmiñiqsuq iglaatun ilipluni malguņnun ilaņiknun aullaqtuanun nunaacqimiñ.

¹³ Tavraknjatchiaq utiđniqsuk. Uqauraaqsiñiađaluagñiqsuk atlanun maliguaqtinun, aglaan tamatkua ukpiđinjitmiñigaich.

*Jesus Sagviǵñiqsuq Qulit Atautchiñun
Maliguaqtinun*

¹⁴ Kinuagun Jesus sagviqmiñiqsuq taapkununa qulit atautchiñun niǵiñiaqtitlugich. Suakataǵniǵai ukpiqsrilǵuiǵhatigun pitchigiiǵhatigunlu atakkii ukpiginiǵlugich qiniqtuat ilaanik kinuagun anitqiihan. ¹⁵ Nipliutigai, “Aullaǵusi iluqaanun nunamun, quliaqtuaǵiyumagiksi tusaayugaagiksuaq anniqsuǵiakun iluqaitñun iñun. ¹⁶ Kisupayaaq ukpiqsriruaq sulipaptaakkaauruaq anniqsuǵisiruq. Aglaan kisupayaaq ukpiqsriniǵhachuaq suksraunǵiqsaugisiruq. ¹⁷ Tamatkua ukpiqtuat piqagñiaqtut iǵitchuqqutaiñik sanǵim taavrumuuna: Atuǵlugu atigai anittaigisirut irrusiǵunnik suliquatlagisirut atlakaagiiñik uqqanik. ¹⁸ Tigugaluagumiñimimigianik unniñ imiǵaluagumiñim tuqunamik nuyuaǵnamiuyumiñiǵaitchut. Iǵigisigaich argagikkatiñim atniǵñaqtuanun aasiñ tamatkua iluaqsilutiñim.”

Jesus Aullautrauruq Qilaǵmun

¹⁹ Kinuagun Jesus-ñim Atanǵum uqaqatigianikamigich, Agaayyutim aullautiuraagaqsiñigaa pakmuna aquvitiǵluguasiñ taliqpiñim tunaanun. ²⁰ Maliguaqtai aullaqhuriñ quliaqtuaǵniqsut tusaayugaagiksuaq nanipayaaq. Atanǵuruam savaqatiginiǵai nalupqinaigutiǵlugu uqauttutaat ilumun itilaanik quviqnaqtuatigun savaanigun.

Ippitchuat Makpigaaat - Agaayyutim Uqalhi
Inupiatun

The New Testament in Northwest Alaska Eskimo

copyright © 2010 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Inupiatun, Northwest Alaska (Northwest Alaska Eskimo)

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-25

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files dated 9 Oct 2020

46cece15-9127-50b3-bf07-88a1082e7ab6